

Kereskedelmünk a harmadik világgal

A világkereskedelem fontos eleme a fejlődő világ országaival kialakított együttműködés, ennek fejlesztése hazánk kereskedelem-politikájában is fontos helyet foglal el. Jelenleg a harmadik világ 30-11 százalékkal részesedik kereskedelmi forgalmunkból. Távoli elképzelés szerint ez az arány 17-18 százalékra fog növekedni, ez nem könnyű feladatot ró a termelő és a külkereskedelmi vállalatokra. Az itteni piaci lehetőségeinkről nyilatkozott az MTI munkatársának Kővári László, az Országos Tervhivatal főosztályvezetője. Kifejtette: a lehetőségeket még korántsem tártuk fel, s most talán még nehezebb megtalálni a forgalmat, továbbá a kooperáció bővítésének forrásait, hiszen a piac visszafogottabb. A fejlődő államokat is erőteljesen sújtja a rossz gazdasági helyzet, érezeti hatását a munkanélküliség és az infláció. Jó néhány gazdag olaj-exportáló ország is hitelek felvételére kényszerült.

A szocialista országok, így hazánk is támogatják a fejlődő világ gazdasági átalakulását. Ezekbe az országokba olyan gépek, berendezések szállítása látszik cél-

szerűnek, amelyek termelésbe állításával késztermékeket állíthatnak elő részben a magyar piacra is. Ez a fajta együttműködés feltétlenül magasabb rendű kapcsolatot jelent az egyszerű adok-vezesek formánál.

A fejlődő országokkal folytatott együttműködés fejlesztésénél számba kell venni a földrajzi távolságot is. Miután nincs jelentősebb kikötőnk, hajóparkunk, a fuvaroztatást külföldi társaságok közbeiktatásával lehet megoldani. Egyes tömegtermékek árát a tetemes fuvardíjak akár a kétszeresére is növelhetik.

Jelenleg a legnagyobb forgalmat az afrikai és a közel-keleti országokkal bonyolítjuk le, így Algériával, Szíriával, Líbiával, Kuvaittal, Nigériával, valamint Indiával és a közép-keleti országokkal. Dél-Amerikában Peru a legjelentősebb partnerünk. Ezen országok cégeivel már létrejött néhány vegyes vállalat, legutóbb az Arab Emírségekben Trans-elektro-Emirates néven. A piacutatások alapján úgy tűnik, számunkra a szélesebb körű lehetőségek Dél-Amerikában mutatkoznak.

Egy hét a világgazdaságban

Áll még az OPEC vára

Az elmúlt héten a karácsonyi ünnepek megelőző napokban is teljes gőzzel „üzemelt” a világgazdaság, a válság nem ismeri pirosozó betűs ünnepeket. Fél szemmel ugyan a gazdasági szakértők már a következő esztendő várható nehézségeire, illetve az inkább remélt, mintsem előre jelzett megélénkülésre tekintenek, de azért az óévben az utolsó pillanatig mentik a menthetőt. Így történt ez Bécsben is, ahol a Kőolaj-exportáló Országok Szervezete tartotta meg szokásos év végi miniszteri konferenciáját.

Jamani búvészmutatványa

Míg az elmúlt évtized második felében a világ izgalommal figyelt minden OPEC-tanácskozást — vajon hány dollárral emelkedik megint a „fekete arany” ára —, a mostani bécsi megbeszélést nem kísérte az olajimportőr államok szorongása. Jamani, szaúdi olajminiszter, novemberben úgy nyilatkozott, hogy elengedhetetlen a jelenlegi 34 dolláros hordónkénti ár tartása legalább 1985 végéig. Az olajpiac tapasztalható tartós túlkínálat egyelőre nem indokolja áremelést, sőt a kőolajkartellnek csak bravúros, színtalalk mögötti tárgyalássorozattal sikerült megakadályoznia az árcsökkenést.

A bécsi megbeszélések legnagyobb eredménye az volt, hogy nem omlott össze az ellentétektől megrepedezett OPEC. Miután a tagországok egy része semmibe vette a márciusban meghatározott kötelező érvényű kitermelési kvótákat, az OPEC „hűséges” és renitenskedő államai között annyira kiéleződtek az ellentétek, hogy nem okozott volna meglepetést a kartell széthullása. Kompromisszumok sorának eredményeként Bécsben tehát nem került sor a kitermelésre, vagyis a kőolaj alapára továbbra is 34 dollár maradt. A tanácskozás résztvevői abban is megállapodtak, hogy a márciusban meghatározott napi kitermelési kvótákat egymillió tonnával, 18,5 millióra emelik. A kvóták újbóli elosztásában azonban nem tudtak egyezsere jutni, ebben a kérdésben majd egy későbbi miniszteri konferencia hoz döntést. Irán és a többi „túltermelő” az általuk jelenleg felszínre hozott mennyiség „szentesítését” követelték, s amennyiben ehhez Szaúd-Arábia hozzájárult volna, a napi kitermelés mennyisége 23 millió hordóra növekedett volna. Ez pedig automatikusan árzuhanást váltott volna ki, ami végső soron távolról sem áll Rijád érdekében.

A felemelt, de egyelőre nem részletezett kvóta már önmagában is túlhaladott, hiszen az OPEC olajbányászata naponta félmillió hordóval meghaladja ezt a mennyiséget. Minden marad tehát a régiben, kérdés viszont, meddig tűri Szaúd-Arábia, hogy néhány tagtársának fegyelmetlensége és önzősége miatt napi 2 millió hordó olaj exportjától, illetve bevételétől essen el. Nem kétséges, hogy amennyiben a kartell néhány tagországa továbbra sem hajlandó a „játékszabályok” szerint cselekedni, Jamaniék visszavonhatatlanul megindítják az árharcot. Rijádnak ugyanis vannak akkora pénzügyi tartalékai, hogy néhány „szűk esztendő” átvészelnjen a többiek möresra tanítása érdekében. Rövid távon az egységbontrók kétségtelenül jól járnak, hosszabb távon azonban fegyelmetlenségük könnyen megboszulhatja magát. A legújabb elő-

rejelzések szerint 1983-ban nem várható keresletnövekedés az OPEC olaja iránt. Továbbra is a fogyasztók piaca marad az olajpiac, semmi jele nincs a kereslet ugrásszerű megélénkülésének. A londoni Economist találó rajzzal szemlélteti a kőolajkartell jelenlegi helyzetét: a tagországok olajminiszterei térdre borulva imádkoznak egy olvadozó hóember előtt, hiszen a szokatlanul enyhe december nem csappantotta meg az olajimportőrök tekintélyes fűtőanyagkészleteit...

Amennyire enyhe idén a december, annyira hideg szelek fújnak az Egyesült Államok belgazdaságában. Martin Feldstein, az elnök első számú gazdasági tanácsadója az amerikai gazdaság helyzetét az új év küszöbén igen tömören így jellemezte: „a recesszió mélypontjához jutottunk”. Az esztendő utolsó hónapjában az amerikai átlagpolgár valóban riasztó híreket kapott a gazdasági állapotáról. A gazdaság a negyedik negyedévben sem növekedett, s összességében 1982-ben a bruttó társadalmi termék mintegy fél százalékkal csökkent. A munkanélküliség történelmi rekordot döntött, jelenleg az aktív lakosság 10,4 százaléka állástalan, s az előrejelzések szerint még 1984-ben is 8 százalék körül alakul majd a munkanélküliségi ráta.

Reagan mézesmadzagja

A második világháború óta most süllyedt a legalacsonyabbra a termelőkapacitások kihasználtsága, a statisztikák tanúsága szerint a gépek és berendezések mintegy egyharmada tart kényszerpihenőt az országban megrendelések hiányában. A munkanélküliséggel azonos megrázkódást okoz az amerikaiaknak a költségvetés alakulása. Reagan választási ígéretei között előkelő helyet foglalt el a költségvetés kiegyensúlyozásának „mézesmadzagja”. Határozottan megígérte, hogy az Egyesült Államok költségvetése elnöki periódusának végére egyensúlyba kerül. Csak hogy a valóság egészen más mutat. A szeptemberben véget ért pénzügyi év 111 milliárd dolláros költségvetési deficitet ho-

zott, s az 1983-as esztendő a számítások szerint 175-185 milliárdos hiánnyal zárul majd.

Brazil roham

Az elmúlt héten „utolsó rohamra” indult hitelezőinél és szöbe jöhető kölcsönzőinél a világ egyik legnagyobb adósságlományával — 80 milliárd dollárral — rendelkező ország, Brazília. Miután a dél-amerikai ország néhány héttel ezelőtt megállapodott a Nemzetközi Valuta Alappal egy 6 milliárd dolláros óriáskölcsön felvételéről, a kormány kénytelen volt újabb pénzügyi források után nézni. Több mint 100 bank szakemberei és Brazília képviselőinek elmúlt heti tanácskozásán ismét hatalmas pénzügyesek kerültek szóba.

Brazília jó esélyei vannak arra, hogy a magánbankok hamarosan 4,5 milliárdos hitelt nyújtsanak a gazdaság talpraállításához, illetve az adósságok refinanszírozásához. A bankok hajlandóságát mutatnak arra is, hogy összességében mintegy 12 milliárd dolláros tartozás visszafizetését átutemezzék, mert megnyugtatónak tartják az ország új gazdasági programját, amely szigorú takarékoságot irányoz elő. Az intézkedéssorozat hatásaként 1983-ban az ország „csak” 9 milliárd dollár új kölcsön felvételére kényszerül, szemben az idei 18 milliárddal. Jól jellemzi a brazil gazdasági viszonyokat, hogy az elmúlt héten ismét leértékelték a cruzeirót. Idén ez volt a brazil valuta 38. (!) leértékelése, árfolyama 1982-ben a dollárhoz képest ez idáig csaknem 100 százalékkal csökkent.

Befejezésül pedig egy kedvezőbb, könnyebben „emészthető” hír a világgazdaság elmúlt heti eseményeinek étlapjáról: tíz év óta a legalacsonyabb ütemű ár-emelkedést mérték Nagy-Britanniában. A „vaslady” inflációellenes — ugyanakkor a munkanélküliséget szító — gazdaságpolitika kezd meghozni gyümölcsét. Jelenleg a pénzromlás mértéke 6,3 százalék a szigetországban, s ha nem következik be váratlan esemény, 1983-ban az inflációs ráta 6 százalék alá süllyedhet!

Gonda György-Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 28-TÓL

Devizanem	Vételi árfolyam 100 egységre, forintban	Közép	Eladási
Angol font	6331,23	6337,57	6343,91
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	84,59	84,67	84,75
Dán korona	469,40	469,87	470,34
Finn márka	741,09	741,83	742,57
Francia frank	584,07	584,65	585,23
Hollandi forint	1497,45	1498,95	1500,45
Japán yen (1000)	165,91	166,08	166,25
Kanadai dollár	3193,20	3196,40	3199,60
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	558,19	558,75	559,31
NSZK-márka	1654,96	1656,62	1658,28
Olasz líra (1000)	28,69	28,72	28,75
Oszták schilling	235,32	235,56	235,80
Portugál escudo	42,55	42,59	42,63
Spanyol peseta	31,28	31,31	31,34
Svájci frank	1949,75	1951,70	1953,65
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3957,02	3960,93	3964,94

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 28-TÓL

Pénznem	Vásárolható legmagasabb bankjegycimleték	Vételi árfolyam 100 egységre, forintban	Eladási
Angol font	50	6147,44	6527,70
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	82,13	87,21
Dán korona	1000	455,77	483,97
Finn márka	100	719,58	764,08
Francia frank	500	567,11	602,19
Görög drachma	500	51,92	55,14
Hollandi forint	1000	1453,98	1543,92
Japán yen (1000)	10 000	161,10	171,06
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3100,51	3292,29
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	541,99	575,51
NSZK-márka	1000	1606,92	1706,32
Olasz líra (1000)	50 000	27,86	29,58
Oszták schilling	1000	228,49	242,63
Portugál escudo	5000	41,31	43,87
Spanyol peseta	5000	30,37	32,25
Svájci frank	1000	1893,15	2010,25
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	18,06	19,18
USA-dollár	100	3842,15	4079,81

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ HIVATALOS ÁRFOLYAMOK VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I KÜZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

A KOPINT jelenti

Hullámmások nélkül

Az ünnepek alatt nem változtak lényegesen a nemesfémárak: az arany és az ezüst is a két héttel ezelőtti árszint körül ingadozott. A szinesfémek közül emelkedett az ólom, az alumínium, és a nikkell árjegyzése — igaz alig 1-2 százalékkal. A réz, ón, horgany, antimón, higany jegyzése csekély mértékben süllyedt. A gabonák árai ugyancsak nem mutattak széles hullámzásokat, ami viszont nem mondható el a cukor, a kávé és a kakaó tőzsdei jegyzéseinek alakulásáról. A cukor középárfolyama 98 fontról 102 fontra, a kávéé 1735-ről 1769-re, a kakaóé pedig 1026 fontról 1080 fontra ugrott tonnánként. Ez utóbbi árának alakulásában erősen közrejátszott a Bahía állam (Brazília) területén uralkodó aszályos időjárás — ez az állam adja a brazil kakaótermés 65 százalékát —, aminek következtében az

1982/83-as idény termése 2,5 millió zsák körül várható a tavalyi 3,2 millió zsákkal szemben.

TŐZSDEI JEGYZÉSEK 1982. december 20-25.

NEMESFÉMEK Középfolyamok
Arany: London, \$/troy uncia 443,75
Ezüst: London, penny/troy uncia 654,65

FÉMEK
Réz: London, font/t 907,00
Ón: London, font/t 7432,50
Ólom: London, font/t 276,25
Horgany: London, font/t 409,50
Alumínium: London, font/t 612,00
Nikkell: London, font/t 2262,50
Antimón: London, \$/t 1875,00
Higany: London, \$/76 libras palaek 360,00
Wolfmérc: London, \$/2204 lb 80,00

1 USA-DOLLÁR árfolyama 1982. december 22-én:
London 0,6260
Bécs 16,861-16,961
Brüsszel 45,90-47,08
Párizs 6,8000-6,8050
Frankfurt 2,4015-2,4035
Milánó 1384,00-1387,00
Amsterdam 2,6548-2,6570
Tokió 240,65

Belga infláció

Az elmúlt év májusa óta ez év decemberében csökkent első ízben az infláció üteme Belgiumban. Mark Eykens gazdasági miniszter közlése szerint a drágulás tempója decemberben 8,1 százalékra csökkent a novemberi

HORIZONT

8,85 százalékról. Belgiumban tavaly 8,1 százalékos volt az infláció üteme, ily módon a közös piaci átlag alatt van, amely 10 százalék.

IMF-hitel Mexikónak

A Nemzetközi Valuta Alap (IMF) végrehajtó bizottsága 3,96 milliárd dolláros hitelt hagyott jóvá Mexikó részére. A hitel teljes összege 3 év alatt hívható le, visszafizetése 10 év alatt esedékes.

Melioráció Hajdú-Biharban

A technológia is fölzárkózik

Megyei tudósítónktól:

Hajdú-Bihar megye bihari részén és a Tisza mellékén évtizedek óta visszatérő gond a belvíz és a kisebb árvizek. A folyók torkolati szakaszán sokszor alakul ki magas vízszint, s a Tisza, a Sebes-Körös és a Berettyó gyors vízhozamváltozása miatt évről évre átlagosan 30–50 ezer hektárt önt el a belvíz. Ebből 10–15 ezer hektár rendszeresen vetetlen marad, vagy kipusztul a termés.

A MÉM hosszú távú meliorációs programjában éppen ezért a hajdúsági löszhát és a bihari felség komplex területrendezése, felszíni vízrendezése, talajcsövezése és kémiai talajjavítása kapott helyet. A löszhát meliorációs munkához a MÉM tavaly 36, az idén 50 millió forint támogatást adott,

s az ideai tennivalók 85 százalékát a Hajdúsági Agráripari Egyesülés gazdaságaiban végezték. A HAGE a saját erő felhasználásával két esztendő alatt mintegy 150 millió forint értékű beruházást valósít meg.

A komplex melioráció alapvető célkitűzése a termőterület jobbat védelmezőbb hasznosítása. Ez nemcsak azt jelenti, hogy több lehet a termés, hanem a fejlettebb technológiák is alkalmazhatók, és a magasabb színvonalú munkaszervezés miatt a termelékenység is javul. Több év termés-átlagához képest például a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet meliorált bűzátábláján majdnem 50 százalékkal nőtt a termés. A cukorrépánál 63, a kukoricánál 81 százalékos a termés-növekedés.

Vállalati tervek 1983-ra

(Folytatás az 1. oldalról)

Új akna építését, folytatják a nagygyeházi bővítését. Fokozzák a brikettgyártást, ezen belül növelik az első osztályú, magasabb fűtőértékű termékek arányát. A széntermelés mellett a vállalat növeli exportját. Január végén az Egyesült Államokban üzembe helyezik az első Haldex-üzemet, amelyet amerikai céggel közös tőkebefektetéssel létesítettek, és ahol a tatabányaiak technológiájával választják ki a bányameddőből a szenet. Az év második felében Ausztriában is elkészül egy ilyen üzem.

Az Egri Finomszerelvénygyár 1 milliárd 200 millió forint értékű termelésének egyharmadát az idén külföldre szállították. Több pneumatikaelemet, háztartási hűtőkompresszort és olajkályha-szabályozó berendezést gyártottak, s e többlet csaknem teljes egészében exportra került. A cikkek iránt kereslet van külföldön is, a tőkés exportot 30 százalékkal kívánják bővíteni. Gyártmányaik 70 százalékára konkrét szerződést vagy keretmegállapodást kötöttek. A gyár piaca bővülnek, például az NDK-ba is szállítanak. Jelentősen fokozzák kivitelüket Olaszországba, Svédországba és az NSZK-ba. Jövőre néhány termékük gyártását korszerűsítik, és megkezdik az olyan háztartási kompresszorok előállítását, ame-

lyek 10 százalékkal kevesebb villamos energiát fogyasztanak, ezekre egyébként itthon is nagy az igény.

A Debreceni Ruhagyárban az ideihez hasonló, 300 millió forint értékű termelést terveznek a jövőre. A belkereskedelemmel már megkötötték az első hat hónap szállítási szerződéseit. Az év utolsó heteiben már több bemutatót rendeztek külföldi partnereiknek is. A külföldi kereskedelmi tárgyalások biztató eredményekkel kecsegtetnek; s összességében az ideai 4 millió dolláros kivitellel szemben jövőre várhatóan 5 millió dollár értékű exportra nyílik lehetőségük.

Az Alföldi Cipőgyár kecskeméti és kiskunfélegyházi üzemében már a jövő évi tavaszi-nyári láb-belik készülnek. A tervezők és a gyártók az utóbbi időben rugalmasabban követik a divatot. Imár külföldön is keresettek a természetes anyagból készülő tartós alföldi cipők. A vásárlók reklamációja is minimálisra csökkent. Igazodva a megnövekedett szabadidőhöz, a könnyű, sportos cipők gyártására tértek át, s a hétköznapi cipőkkel együtt mintegy 100 fazonat ajánlanak 1983-ra felnőttek és gyermek lábából. Jövőre máris sok megrendelésük van a Szovjetunióból, Dániából, és az NSZK-ból.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács Sátor Jánosnak, a Mechanikai Művek vezérigazgatójának eredményes munkássága elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést Gábor András ipari miniszterhelyettes adta át.

Jó ütemben épül

Kikötő a Tiszán

Szeged déli határában, a Tisza boszorkányszigeti szakaszán medencés kikötő épül. A folyóhoz csatlakozó kétszázötven méter hosszú és százharminc méter széles medence gátrendszere már elkészült. Jövőre megkezdik a Tiszára majdnem merőlegesen húzódó, téglalap formájú óriásmedence mélyítését, az új gátrendszer gyepesítését, a töltés koronáján pedig szilárd burkolatú út építését.

A folyó alsó szakaszának legnagyobb ipari kikötőjét — amelyhez kőraktárak is tartoznak majd — úgy tervezték meg, hogy a nagy folyami hajók és uszályok mellett télen a csónakházakat, kompokat is befogadhassa.

Parlamenti ünnepek

Kétnapos

úttörőkarácsony

A Veszprémi Erdőgazdaság érdekében kivágott óriásfenyő — rajta 800 zines körtefűzér, több mint 160 üveggömb, neofigura, 80 kiló szaloncukor —, vidám zene, ének fogadta szombaton az Országház kupolatermében a főváros legjobb kisdobosait és úttörőit.

Az idén 28. alkalommal rendezték meg a Parlamentben a fenyőfaünnepséget. A kisdobosokhoz délelőtt, az úttörőkhöz délután érkezett meg a Téliapó. Vasárnap is gyermekekkel népsült be a Parlament kupolatermébe.

A két nap alatt csaknem három ezer gyermek élvezte a parlamenti fenyőfaünnepség programját. Vasárnap délután egyébként nemcsak budapesti gyerekeket láttak vendégül, valamennyi megye és a gyermekvárosok is elküldték azokat az úttörőket, akik a tanulásban éppúgy élénjárnak, mint az úttörőmunkában.

A lélek fala

„Negyvenkétéves vagyok, nem harminckettő”

„Nem is én igazítom vissza mindig az órákat, csak késik”

„Tudom, hogy mócsingot adok, de nekem is azt szállítanak”

„A találmány igenis az enyém, de be kellett vennem a többiekét”

Furcsa dolog, de amint szaporodtak rajta a szövegek, úgy nőtt a fal vonzereje. Most már szemmel láthatóan bonyolultabb lelkek is megnyilvánultak.

„Tudom, hogy strici a férjem, de jobbat nem kapok. Szeretném én is megcsalni őt, de sántaságom miatt van nekem egy kisebbségi komplexumom”

„Nem azért dézsmálok építőanyagot, mert gyöblölöm a mi államunkat, csak azért, mert a maszek jobban vigyáz arra, ami az övé”

„Az előadásaimat azért írom le, mert nem egészen értem, amiket kiolozok, pedig nem vagyok csalló, csak a sok munkától nincs időm gondolkodni”

A falnak lassan híre támadt, lélek suttogott róla léleknek, hallkan, intim, szinte ellenőrizhetetlen pillanatokban. Már nemcsak Pestről, de vidékről is vonzotta a sérült lelkeket, miként a búcsújáró helyek a kínlódo testeket.

„A szériut nem én gyűjtöttem fel, én csak mondtam, hogy jó lenne, ha valaki felgyűjtaná, akkor eltűnne a nyoma annak, hogy csörtünk”

Valahol a Batthyány tér közelében van egy fal, amelyre krétával, késsel szövegeket lehet róni. Először egy ismeretlen szerző fedezte fel ezt, alighanem fiatal lány. A szöveg így hangzott:

„Soha nem voltam betegesen hazug”

Bárki láthatta: itt egy lélek jutott szóhoz. Egy lélek, amelyet valaki farmernadrágban megsértett és betegesen hazugnak nevezett, mire a lélek elbőgte magát, még tagadni sem volt ereje a könnyelmű megállapítást, ám később megpillantotta a falat, a falban a fantáziát és kiírta magából a legfontosabbat: nem, ő nem betegesen hazug, soha nem is volt az.

Legközelebb arra járt egy másik lélek, akiről senki sem gondolta volna amúgy ránézésre, hogy nem csupa szabályból és előírásból áll, rábámult a fal szövegére, majd előkotort belső kabátzsebéből egy vastag rostirónt és ellenállhatatlan kényszer hatására alá odaróta:

„Nem vagyok bürokrata, csak megvesztegethető”

Különös módon a lélek azt nem diktálta, amit önmaga mentségére mondani szokott: a piacról élünk, nálunk nincsen káló, a benzín meg egyre drágább.

A fal most már hivatásának érezte, hogy megragadja és fájó sebek felakasztására ösztönözze a lelkeket. Szaporodtak a feliratok. Így:

„A valóságban utálok az italt. Különösen a konyakot”

„Pokollá teszem a fiatalok életét, de miért? Mert az enyémet is pokollá tették az én öregjeim. Az isten áldja meg a jószívűeket, nekem már csak a bor kell”

„Az igaz, hogy a helyettesemről azért híreszteltem, hogy pszichopata, mert sokkal többet tudott nálam, de nem igaz, hogy én rossz vezető vagyok”

„Sohasem mondom a tévben azt, amit gondolok, hanem azt, amit elvárnak tőlem, de kérem, ez együtt jár a szocializálódással”

Szerepelt továbbá a lelkek között egy macskagyilkos, aki önmaga előtt azzal védekezett, hogy még mindig jobb, mintha embert ölné; egy fiatallember, aki azért „dobta” a lányokat, mert soha nem sikerült igazán jól éreznie magát velük; s egy órás, aki egyik vevője órájából lopta az eredeti alkatrészt, hogy a másikat eladja. És, ahogy mondani szokták, még sokan mások.

Aztán egy sötét éjszaka, éjfél körül, mindenesetre amikor már leállt a metró forgalma, a falhoz lopkodott az első szellem, egyenesen a túlvilágról. Hosszan nézte a feliratokat, azután bő kísér-tetspikája alatt megvakarta a fejét, majd éles kavicsot emelt fel a földről és a falra vészte:

„Szamárfülleim vannak!”

Nem írta alá a nevéét, de órla — róla egyedül — tudjuk, hogy kinek a lelke volt, én legalábbis tudom: Midás királyé.

Gombó Pál

A Népek barátsága után

Orosz tél Moszkvában

Dmitrij Sosztakovics Aranykor című balettjének nagyszínházbeli előadásával szombaton este megnyitott a moszkvai Orosz tél művészeti fesztivál.

A Bolszój a január 5-ig tartó fesztivál során még egy rendkívül érdekes esemény színhelye lesz: itt mutatják be Szergej Prokofjev Eljegyzés a kolostorban című operáját.

Felújított rendezésben adják elő a Pik dámat — Csajkovszkij Hovanscsináját.

A moszkvai zenei színház ugyancsak bemutatásokat kínál a fesztivál közönségének; ezekben a napokban lesz Szulhan Cincadze grúz zeneszerző Felicse Rivarez című balettjének premijere, és első ízben kerül színpadra a Mögöttünk Moszkva című opera, amelynek zenéjét Gáziza Zsubanova, az első kazah zeneszerző komponálta.

Az Orosz tél számos csemegét

kínál a szimfonikus és a kamara-zene kedvelőinek, valamint azoknak is, akik a kóruszenét, vagy a népi táncot kedvelik: számos előadáson fellép a Pjatnyickij-kórus, a Berjzka koreográfiai együttes, a Szovjetunió Néptánc-együttese, valamint a Litván, a Moldávai, az Ukrán, a Grúz, a Belorusz és Kazah SZSZK-ból érkezett együttesek.

Az Orosz tél a csúcspontja annak az egész éven át tartó művészeti fesztiválnak, amely Népek barátsága címmel az öszenében az egész Szovjetunió területén folyt le az állam fennállásának 60. évfordulója tiszteletére. A rendezvénysorozat, amelynek keretében az ország szinte minden területén megismerkedhetünk a művészet kedvelői a többi köztársaság és autonóm terület művészetével is, több mint 100 regionális fesztivál keretében csaknem 150 millió nézőt vonzott.

SZEMÉLYI HÍREK

A pénzügyminiszter

Dr. Pongrácz Antalt, a költségvetési összefoglaló osztály vezetőjét 1982. november 1-ével kinevezte a közgazdasági és költségvetési főosztály főosztályvezető-helyettesévé. 1946-ban született, iskolai végzettsége Közgazdaságtudományi Egyetem;

Farkas Istvánt, a minisztérium pénzügyi szabályozók osztálya vezetőhelyettesét 1982. november 1-ével kinevezte a közgazdasági és költségvetési főosztály közgazdasági osztálya vezetőjévé. 1950-ben született, iskolai végzettsége Közgazdaságtudományi Egyetem;

Dr. Balázs Ágnesnek, a közgazdasági és költségvetési főosztály osztályvezető-helyettesének 1982. november 1-ével minisztériumi tanácsos címet adományozott. 1949-ben született, iskolai végzettsége Közgazdaságtudományi Egyetem.

Az egészségügyi miniszter

Dr. Czifler Lászlót 1982. november 16. hatállyal a minisztérium gyógyító-megelőző alapellátás önálló osztály vezetőjévé nevezte ki. 1941-ben született, iskolai végzettsége Budapesti Orvostudományi Egyetem, szakképzettsége sebész szakorvos, sportorvos;

Sárkány Katalint, a nemzetközi kapcsolatok főosztálya osztályvezetőjét 1982. november 15-i hatállyal a nemzetközi kapcsolatok főosztályvezető-helyettesévé kinevezte. 1946-ban született, iskolai végzettsége ELTE bölcsész-tudományi kar, magyar-francia szak, szakképzettsége okleveles magyar-francia szakos középiskolai tanár.

A legfőbb ügyész

Dr. Fróna Dániel legfőbb ügyéségi osztályvezető ügyésznek legfőbb ügyéségi főtanácsos címet adományozott. 1925-ben született, iskolai végzettsége jogtudományi egyetem, szakképzettsége jogász.

A mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter

Komeáthy Lajost, a tájékoztatói főosztály osztályvezetőjét 1982. november 1-i hatállyal beosztásából felmentette.

A Központi Statisztikai Hivatal elnöke

Kovács Tamásné dr.-t, a hivatal nemzetközi kapcsolatok önálló osztály vezető-helyettesét 1982. december 1-i hatállyal a tájékoztatói főosztály nemzetközi adatösszeállítások osztálya osztályvezetőjévé kinevezte. 1937-ben született, iskolai végzettsége Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, szakképzettsége okleveles közgazda, szakközgazdász.

A Magyar Nemzeti Bank elnöke

Novák Gusztávné dr.-t, a belkereskedelmi főosztály főosztályvezető-helyettesét 1982. december

1-i hatállyal a belkereskedelmi főosztály vezetőjévé kinevezte. 1937-ben született, iskolai végzettsége Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, szakképzettsége okleveles közgazda;

Steiner Józsefnét 1982. november 15-i hatállyal a revizori főosztály osztályvezetőjévé kinevezte. 1941-ben született, iskolai végzettsége Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, szakképzettsége okleveles közgazda. Kinevezését megelőzően az MNB Somogy megyei igazgatóság igazgatóhelyetteseként dolgozott.

A Magyar Televízió elnöke

Márványi Györgyöt, a híradó főszerkesztőség főosztályvezető-helyettesét 1982. október 1-től a Képviselői főszerkesztőségre főszerkesztőnek nevezte ki. 1939-ben született, iskolai végzettsége ELTE bölcsész-tudományi kar, szakképzettsége középiskolai tanár;

Tófalvi Józsefet, a tervezési és szervezési főosztály vezetőhelyettesét 1982. november 1-től a gazdasági igazgatóságra igazgató-helyettesnek kinevezte. 1926-ban született, iskolai végzettsége Budapesti Műszaki Egyetem, szakképzettsége villamosmérnök.

A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának főtákkára

Dr. Politzer Tamást, a titkárság főosztályvezető-helyettesét 1982. november 15-i hatállyal a szövetkezetpolitikai főosztály főosztályvezető-helyettesévé kinevezte. 1947-ben született, iskolai végzettsége állam- és jogtudományi egyetem, szakképzettsége jogtanácsos.

Az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnöke

Kolossy György terv- és pénzügyi főosztály főosztályvezető-helyettesét 1982. november 30-i hatállyal beosztásából felmentette.

Tanácsi területen történt személyi változások.

A Tatabánya városi tanács Hamvas Győzöt 1982. november 18-tól megválasztotta a tanács általános elnökhelyettesének 1947-ben született, iskolai végzettsége műszaki egyetem, szakképzettsége gépészmérnök. Megválasztása előtt a Komárom megyei Állami Építőipari Vállalat pb-titkára volt.

Budapest Főváros Tanácsa V. B. városrendezési és építészeti főosztály vezetője Láng Tivadár városrendezési osztályvezetőt 1982. november 30-i hatállyal felmentette munkaköréből.

A művelődésügyi főosztály vezetője Kiss Lajost 1982. november 1-től kinevezte közművelődési osztályvezetővé. 1943-ban született, iskolai végzettsége ELTE bölcsész-tudományi kar, szakképzettsége tanár.

Egy hét a világgazdaságban

A pénzügyvilág terhei

Az esztendő végének közeledtével az államháztartásban, valamint a nemzetközi pénzügyvilágban a szokásosnál is jobban előtérbe kerülnek a mérlegkiszámlák szükséges „anyagi ügyek”. Az elmúlt hét legfontosabb világgazdasági eseményei is a pénzügyekkel kapcsolatosak, hiszen minden ország szeretné még decemberben valamilyen módon lezárni az idei év megoldatlan pénzügyi kérdéseit.

Noha a világgazdaság 1982-ben feltornyosult-pénzügyi zavarai jelentik az egyik legégetőbb gondot a bajba jutott államoknak, természetesen meg kell kísérelni a nemzetközi pénzügyi rendszer hosszú távra szóló megreformálását, mert a jelenlegi körülmények között a pénzügyvilág a reá nehezedő — s ráadásul tartósan igérkedő — nyomást nem képes sokáig elviselni. Ez a téma állt a közép-pontjában az öt vezető tőkés gazdasági hatalom — az Egyesült Államok, az NSZK, Japán, Franciaország és Nagy-Britannia — pénzügyminiszterei frankfurti tanácskozásán. A tartós recesszió, több tucat ország mintegy 700 milliárd dollár rugó adóssága, a visszafizetések átütemezését szorgalmazó kérések sora, a lassan csillapuló infláció, valamint a túlértékelt dollár rövid idő alatt megingatta a nemzetközi pénzügyi rendszer amúgy is törékeny stabilitását.

Az ötök tanácskozása

Ma már világos, hogy a nagyobb pénzügyi katasztrófa csak összehangolt cselekvéssorozattal kerülhet el, az érvényben levő csaknem négy évtizedes úgynevezett Bretton Woods-i rendszeren jelentős változtatásokat kívánatos végrehajtani. Az „ötök” tanácskozásán ezért a napi problémák mellett különös hangsúlyt kapott a jövő kérdése, s a kiszivárgott értesítések szerint megkezdődtek az érdemi megbeszélések a pénzügyi rendszer átalakításáról. Ennek ellenére a tanácskozás érdemi eredményre nem jutott. Minden bizonnyal hosszabb folyamatról van szó, hiszen a jelenlegi toldozott-foldozott rendszer reformja nem megy egyik napról a másikra.

A miniszteri értekezleten szövegére került az adósságok, így néhány szocialista ország tartozásának a kérdése. Az igazi megrázkódtatást azonban 1982-ben a latin-amerikai gazdaságok pénzügyi összeomlása jelentette a bankvilágnak. Mexikó, Brazília, Argentína és még számos térségbeli állam olyan kölcsönigénnyel lépett fel a bankvilágnál, amelynek teljesítése és „megemésztése” meg lehetetlen bonyolult feladat. Az óriáskölcsönök folyósítása meglehetősen hosszadalmas folyamat mind a Nemzetközi Valuta Alap (IMF), mind pedig a magánbankok részéről. Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen dollármilliárdjait mindenki szeretné „épségben” visszakapni, s ehhez megfelelő garanciák, intézkedéssorozat

nyújtása szükséges a kérelmező ország részéről.

Csak hogy amíg döntés születik az újabb kölcsönök odaítéléséről, a korábbi adósságok „örjája” kegyelg: folyamatosan kell visszafizetni a korábbi kölcsönöket és a kamatokat. Ebből a gondolatokból kiindulva vetették fel a frankfurti tanácskozáson egy nemzetközi hitelügynökség felállításának szükségességét. A tervezett intézmény feladata lenne olyan átmeneti, áthidaló gyorskölcsönök nyújtása, amelyek az IMF-hitel megérkezéséig megvédnek a kérelmező államokat az újabb nagyobb pénzügyi kiskiklásoktól. A gyorsan nyújtható hitelintézmény tehát fedezné a legszükségesebbeket, megmentene a pénzügyi csódtól. A tervezett hitelügynökség azonban nem csoda- és pótszer, csupán tüneti kezelést hivatott biztosítani. Ez viszont igen sok esetben az adósok számára mentőövet, lélegzetvételnyi időt, a sörök rendezését jelentheti. A pénzügyminiszteri tanácskozás napirendjén szerepelt még többek között az IMF tagországi kvótáinak felemelése (erről nemrégiben szó volt már ebben a rovatban), valamint a jövőben követendő hitelkezési politika.

A hét első felében megállapodás született Románia és 200 nyugati magánbank között az adósságok visszafizetésének átütemezéséről. A tavalyi, valamint az idei tőke- és kamattartozások 80 százalékának visszafizetésére Románia hat és fél éves haladékokat kapott, az esedékes összeg 20 százalékát viszont a jövő esztendő márciusáig meg kell fizetnie. Erdemes megemlíteni, hogy a tartozások átütemezésének feltételei megegyeznek a lengyel adósságok visszafizetésének feltételeivel.

Ugyancsak a pénz, a kölcsön állt Brazília és az IMF múlt héten kezdődött tárgyalásainak homlokterében. A mind súlyosabb pénzügyi nehézségekkel küszködő dél-amerikai ország — adósságai megközelítik a 80 milliárd dollárt — 6 milliárd dollár kölcsönt szeretne kapni a pénzügyi intézménytől. Természetesen az IMF „pénztárcája” nem nyílik meg egyhamar, Brazíliaának a gazdaság tapraállítását célzó, kidolgozott intézkedési tervet kell letennie az Alap „asztalára”, s ezután következik majd az IMF közgazdászainak részletes vizsgálódása, tanácsadása.

Jugoszlávia segélyei

A spanyol peseta 8 százalékos, valamint az algériai dinár csaknem 15 százalékos leértékelése mellett az elmúlt hét pénzügyi „csokrában” fontos szerepet kapott Jugoszlávia megsegítésének terve. A Világbank döntése értelmében déli szomszédunk öt év alatt 1,6 milliárd dollár hitelt kap, amelyet energetikai és mezőgazdasági beruházásokra kell fordítania. Mindkét ágazatnak fontos súlya van az export fokozásában, illetve az importmegtakarításban. A jelek szerint a nemzetközi pénzügyvilág az azonnali fizetési gondok

megoldásában Jugoszlávia segítségére siet.

Bár az év első 11 hónapjában Jugoszlávia kereskedelmi mérlegének hiánya ütemesen csökkent, a számítások szerint a passzívum megközelíti a 3 milliárd dollárt. (Nagy eredményként könyvelhető el, hogy gyakorlatilag sikerült kiegyenlíteni a fizetési mérleget, amely 1979-ben még csaknem 4 milliárd dollár hiánnyal zárult.) A mérleghelyzet javulása azonban kevés ahhoz, hogy Jugoszlávia saját anyagi forrásaiból viszza tudja időben fizetni esedékes tartozásait. Belgrád az idén már több ízben vett fel kölcsönt az IMF-től és külföldi magánbankoktól, s ezek révén sikerült elkerülni a tartozások átütemezése iránti kérelmet, így törlesztéseit pontosan teljesítette. A következő fél év során Jugoszláviának 1,6 milliárd dollár hitelt kell törlesztenie, erre azonban csak külföldi segítséggel kerülhet sor. Nyugat-európai és amerikai bankok több mint egymilliárd dolláros „gyorskölcsön” szervezését kezdték meg a múlt héten Belgrád számára.

Benzinadó az USA-ban

Nem kétséges, hogy a nemzetközi pénzügyvilágnak mind az egyes országok vonatkozásában, mind pedig világméretben van miről tanácskoznia, van mit cselekednie: az előrejelzések szerint 1983-ban a pénzügyi gondok csak tovább szaporodnak. Ezért vált égetővé egy olyan pénzügyi rendszer alapjainak a lerakása, amely a jelenleginél hatékonyabban tud megfelelni a követelményeknek, s egyúttal nagyobb biztonságot is nyújt a hitelezőknek.

A pénzzel kapcsolatos, de elsősorban belgazdasági hatású az USA törvényhozásának múlt keddi döntése a benzinadó emeléséről. Emlékeztetes, hogy a harmincas évek gazdasági világválsága idején a kormányok egy része közmunkaprogramot hirdetett meg a munkanélküliség enyhítésére. Hasonló történt most az Egyesült Államokban, fél évszázadon belül másodszor. A hónapok határozata értelmében jövő tavasszal 5 centtel emelik a benzin gallononkénti adóját, s a többletbevételeit közmunkák végzésére, elsősorban a hidak és az utak korszerűsítésére fordítják. A számítások szerint 320 ezer új munkahely teremtésére nyílik lehetőség a közmunkaprogram révén.

Az amerikai közgazdászok véleménye szerint legfeljebb ötszázalékos munkanélküliség „egészséges” még a honi gazdaság számára, átlagosan ennyien vannak állás nélkül gazdasági „békeidőben”. Csak hogy a munkanélküliség most a „megengedettnek” több mint kétszerese, s egyelőre nincs kilátás a konjunktúra lényeges javulására, amely új munkahelyek teremtését is magával hozná. Ebben a helyzetben a hivatalos Washington sem nézheti tétlenül az álláskeresők számának duzzadását.

Gonda György—Szentgáli Péter

India és a KGST-országok

Jól fejlődik Indiának a szocialista országokkal folytatott kölcsönösen előnyös gazdasági-kereskedelmi együttműködése — hangoztatta P. V. Narasimha Rao indiai külügyminiszter és Sivradzs V. Patil kereskedelmi államminiszter. Beszédük a szocialista országok Indiával folytatott együttműködésének távlati fejlesztéséről rendezett nemzetközi találkozón hangzott el.

A tudományos kutatásokkal foglalkozó indiai külkereskedelmi intézet és az UNCTAD, az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési értekezlete által közösen ren-

dezett szeminárium nagy érdeklődést keltett indiai üzleti körökben.

Az indiai külkereskedelmi intézet beszámolója megállapította, hogy Indiának a szocialista országokkal folytatott kereskedelmét nemcsak a lendületes fejlődés, hanem az indiai gazdaság szempontjából kedvező minőségi változások is jellemzik. Az 1953—54-es költségvetési évben India exportjának 0,7 százaléka irányult a szocialista országokba. Napjainkig viszont ez az arány 28 százalékra nőtt, és tovább emelkedik a jelenlegi 1981—82-es költségvetési évben is.

Anyagtakarékos hengerlés

Újfajta hengerlési technológia, az úgynevezett negatív tőrés meghonosításával 32 millió forint értékű anyagot takarítottak meg az idén a Dunai Vasmű hídghengerművében. A módszer lényege az, hogy a finom lemezek vastagsági méreténél az eddigi pozitív és negatív — közismertebb kifejezéssel: plusz-mínusz — ráhagyás helyett csak negatív tőrést enged-

nek, ezzel a lemeztekercesek és táblalemezek előállításánál tonánként 20—25 kiló acélt megtakarítanak. Az idén legyártott teljes mennyiség felét, összesen 200 ezer tonna lemezt negatív tőréssel hengerltek, s ezzel mintegy négyezer tonnával kevesebb anyagot használtak fel.

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 14-TŐL

Devizanem	Vételei Árfolyam	Közép 100 egységre.	Eladási forintban
Angol font	6483,15	6489,64	6496,13
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	82,91	82,99	83,07
Dán korona	462,26	462,72	463,18
Finn márka	741,09	741,83	742,57
Francia frank	574,43	575,00	575,58
Hollandi forint	1480,97	1482,45	1483,93
Japán yen (1000)	161,99	162,15	162,31
Kanadai dollár	3227,95	3231,18	3234,41
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	564,69	565,83	565,26
NSZK-márka	1628,26	1629,89	1631,52
Olasz líra (1000)	28,14	28,17	28,20
Osztrák schilling	231,67	231,90	232,13
Portugál escudo	42,94	42,98	43,02
Spanyol peseta	30,88	30,91	30,94
Svájci frank	1895,46	1897,36	1899,26
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3992,97	3996,97	4000,97

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 14-TŐL

Pénznem	Vásárolható legnagyobb bankjegyek értékek	Vételei Árfolyam	Eladási 100 egységre, forintban
Angol font	50	6294,95	6684,33
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	80,50	85,48
Dán korona	1000	448,84	476,60
Finn márka	100	719,58	764,08
Francia frank	500	557,75	592,25
Görög drachma	500	51,39	54,57
Hollandi forint	1000	1437,98	1526,92
Japán yen (1000)	10 000	157,29	167,01
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3134,24	3328,12
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	543,30	582,22
NSZK-márka	1000	1580,99	1678,79
Olasz líra (1000)	50 000	27,32	29,02
Osztrák schilling	1000	224,94	238,86
Portugál escudo	5000	41,69	44,27
Spanyol peseta	5000	29,98	31,84
Svájci frank	1000	1840,44	1954,28
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	20,11	21,35
USA-dollár	100	3877,06	4116,88

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

A KOPINT jelelnti

Drágulnak a nemesfémek

December elején 8—10 százalékkal drágultak a nemesfémek; elsősorban a dollár gyengülése miatt. A szinesfémek közül a réz és az alumínium, valamint kisebb mértékben a nikkel lett drágább (3,1, 3,4 és 1,1 százalékkal). A higanyszulfid és az ólom ára nem változott, míg az ólom, a horgany, az antimon és a wolframérek jegyzése esett — az utóbbi több mint 8 százalékkal.

A búza és a lenmag kivételével a gabonaárak enyhén (1—2 százalékos) emelkedő tendenciát mu-

tatnak; az árpa, ami a múlt havi átlagáraknál 13,4 százalékkal magasabb áron talált vevőre. Drágult a cukor, a kakaó és a kávé is.

1 USA-DOLLAR árfolyama
1982. december 10-én:

London	0,6213
Bécs	17,144—17,241
Brüsszel	47,98—48,16
Párizs	6,9573—6,9925
Frankfurt	2,4510—2,4520
Milánó	1422,00—1424,00
Amszterdam	2,6990—2,7019
Tokió	245,25

TŐZSDEI JEGYZÉSEK
1982. december 1—11.

NEMESFÉMEK

Középarfolyam
Arany: London, 1 troy-uncia 447,38
Ezüst: London penny/troy-uncia 649,73
Platina: London, font/troy-uncia 237,88

FÉMEK

Réz: huzaltuskó:
London, font/t 911,50
Ón: London, font/t 7357,50
Ólom: London, font/t 278,59
Horgany: London, font/t 420,00
Alumínium: London, font/t 605,50
Nikkel: London, font/t 2127,50

Konferencia a fővállalkozásról

Versenyképes értékesítés

Gazdaságunk jelene és jövője szempontjából döntő fontosságú, hogy a nemzetközi kereskedelem-ből minél nagyobb részt vállaljunk, ennek megfelelően keres-sük az új lehetőségeket, azt, hogy milyen létesítményeket, rendsze-reket értékesíthetünk gazdaságo-san és versenyképesen. Piaci pozícióinkat szükségképpen a fővállalko-zás alkalmazásával is megerősí-teni. Ha megtanuljuk, hogyan kell ezt jól csinálni, s a világ élvona-lában haladóktól elsajátítjuk mód-szereiket — azokat saját körülményeinkhez alakítjuk —, akkor céljaink eléréséhez közelebb ke-rülünk — mondotta Juhász Adám ipari miniszteriumi államtitkár az MTESZ székházában hétfőn kez-dődött kétnapos konferencia ple-náris ülésén.

A Szervezési és Vezetési Tudo-mányos Társaság, valamint a Ma-gyar Kereskedelmi Kamara által rendezett tanácskozáson az állam-titkár rámutatott: a fővállalkozói tevékenységben a tudás, a felhal-mozott szakmai tapasztalat játsz-sza az elsődleges szerepet. A ve-vő jelentősen többet fizet, ha a fővállalkozó garantálja a létesít-mény hatékony működését, a fej-

lesztést elősegítő ismeretet, ha megfelelő szolgáltatásokkal bizto-sítja a folyamatos és gazdaságos működést. A hazai vállalatoknál azonban még nem tudatosult elég-gé e szellemi munka különleges jövedelemtermelő képessége.

A plenáris ülésen Havas Péter, az Állami Fejlesztési Bank vezé-rigazgatója a fővállalkozás szab-ályozási feltételeiről tartott elő-adást. Hangsúlyozta: a jó szabá-lyozó rendszer mindenképpen elősegítheti a vállalkozó szellem kialakulását.

Dobos István, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökhely-ettese a fővállalkozásoknak egy közelmúltban befejeződött vizs-gálatáról számolt be. A tapasztala-tok azt mutatják, hogy bár az elmúlt években a magyar vállala-tok sokat megtanultak a főváll-lalkozási tevékenységből, még számos — nem egyszer a kiírás elnyerését meghiúsító — hibát kö-vetnek el. Kívánnivalót hagy maga után a piackutató és szervező munka.

A konferencia, melynek nyitó-ülésén részt vett Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyette-se, szekcióülésekkel folytatódott.

Egy hét a világgazdaságban

Kereskedelmi kérdőjelek

Az elmúlt hét világgazdasági eseményeinek középpontjában a GATT-konferencia utóregzései álltak. A vezető kereskedelmi ha-talmak képviselői meglehetősen eltérően értékelték a világgeres-kekedelmi tárgyalások sikerét, illet-ve sikertelenségét. Persze, a meg-ítélés nézőpont kérdése. Úgy tű-nik, a genfi értekezlet első szá-mú nyertese Japán, hiszen a szig-etországot nem érték nyílt tá-madások gátlatlan exportja, il-letve egyes mezőgazdasági termé-kek bevitelét korlátozó protekcio-nista intézkedései miatt.

A várakozásoknak megfelelően, az ötnapos tárgyalássorozaton a Közös Piac agrártámogatási ren-dszere kavarta a legnagyobb vi-hart. A Tízek a mezőgazdasági exportot jelentősen szubvencio-nálják, s Washington véleménye szerint éppen e támogatások miatt került jó néhány amerikai termék hátrányba a világpiacon. Az Egyesült Államok szerette volna elérni, hogy érdemi tárg-yalások kezdődjenek a kérdé-sről, ehelyett azonban csak — már eleve kilátástalannak ítélt — „ál-talános jellegű” eszmecsere ke-rül majd sor. A nyugat-európai gazdasági integráció nem volt hajlandó engedni álláspontjából, és eddigi gyakorlatát továbbra is fenntartja. Rövid időn belül tehát másodszer jött létre gazdasági kérdésben nyugat-európai egység (Egyesült Államokkal szemben. (Ismeretes, hogy a Közös Piac egységes, elutasító magatartást tanúsított — nem is eredménye-tenül — a sibériai földgázvezet-éssel kapcsolatos amerikai em-bargóval szemben.)

Megtorlás várható

Washington felbőszítette, hogy a Tízek szembeszállnak követelé-seikkel. Vezető amerikai gazda-sági hivatalnokok a múlt héten többször is Brüsszel értésére ad-ták, hogy az USA nem hagyja el-lenintézkedés nélkül a közös pia-ci államok hajthatatlanságát az agrár-export kérdésében. Miután Washington a mezőgazdasági ki-vitel csaknem kétfélmilliárd dollá-r visszacsúszásáért a Közös Piacot okolja, számítani lehet „megtor-lásra”. Szó van arról, hogy maga az Egyesült Államok is szubven-cionálni fogja az agrár-exportot, és a kongresszus sem zárkózik el protekcionista intézkedések meghozatalától.

A napokban amerikai—nyugat-európai gazdasági megbeszélések kezdődnek, s ha nem sikerül meg-egyezésre jutni az agrárkérdés-ben — márpedig igen csekély az esély a „kibékülésre” —, látvá-nyos és kegyetlen kereskedelmi háború kezdődhet az óceán két partja között. Elvben persze, ez nem célja Brüsszelnek, sem pe-dig Washingtonnak, de a recessz-szió és a dekonjunkció idején végül is mindenkinek a saját ex-porttérdekei a legfontosabbak. Eppen az elvadult kereskedelmi, elsősorban exportkényszer ide-jén már az is eredménynek te-kinthető, hogy a GATT-konferen-cia zárónyilatkozata állást foglalt a nyílt kereskedelmi rendszer mellett. Persze, minden doku-mentum, nyilatkozat annyit ér, amennyire betartják; ezért csak a jövő adhat arra választ, hogy enyhülni fognak-e a jogellenes kereskedelmi korlátozások a vi-lággereskekedelemben. Annyi bizo-nyos, hogy ameddig a dekonjunk-túra világszerte nem mérséklőd-ik, addig a jelenlegi gyakorlat nemigen fog módosulni.

Az Európai Gazdasági Bizott-ság az elmúlt héten adatokat tett közzé a kelet—nyugati keres-kelem alakulásáról az első félév-ben. Amint erről a Magyar Hír-lap is beszámolt, idén — negyed-század óta először — a KGST-hez tartozó európai szocialista orszá-gok összességében aktívummal zárják majd nyugati kereskedel-mi mérlegüket. Ez önmagában je-lentős eredmény, hiszen elejét ve-szi az adósságok további növeke-désének. A várható aktívum két

okra vezethető vissza. Egyrészt a Szovjetunió növelte nyers- és fű-tőanyag-szállításait Nyugatra, másrészt a kisebb KGST-orszá-gok visszafogták tőkés relációból származó behozatalukat.

Csökkenő export

Az idei esztendő első hat hó-napjában, az Európai Gazdasági Bizottság adatai szerint a kisebb európai KGST-országok tőkés be-hozatala 21 százalékkal esett vissza a tavalyi év azonos idő-szakához képest. (1980-ban négy, tavaly pedig 6 százalékos volt az importvisszaesés, éves szinten.) De nemcsak a behozatal, hanem — a Szovjetunió kivételével — az export is mérséklődött. A ki-sebb európai KGST-államok 1982 első felében 6 százalékkal ke-vevesebbet exportáltak a fejlett tőkés országokba, mint egy évvel korábban. A kivétel visszaesésé-ben nem csekély szerepet játszott és játszik a dekonjunkció, a kedvezőtlen értékesítési lehetősé-gek, valamint a nyugati orszá-gok egyre következetesebb pro-tekcionista kereskedelem-politika-já. Nem kétséges azonban, hogy viszonylag még mindig kevés KGST-országbeli feldolgozott termé-k versenyképes a külfiacon. Ráadásul a szocialista országok nyugati kivitelében magas az ügynevezett érzékeny árucikkek aránya. (Ezek közé olyan termé-kek tartoznak, amelyekből a tőkés országokban túlermelés van, illetve ilyenek a „válságpárágak” (produkumai.) A nyugati piaco-con egyre veszélyesebben kon-kurrálnak az újonnan iparosodó országok — többek között Szin-gapúr, Brazília, Hongkong, Dél-Korea — is, amelyek sok eset-ben éppen hagyományos „szocia-lista” exportcikkekkel jelentkez-nek.

Nem kétséges: kedvező világ-gazdasági helyzetben minden or-szág elsősorban úgy igyekszik kereskedelmi aktívumot elérni, hogy a kivitelét növeli. A meg-változott külső és belső gazda-sági körülmények azonban igen sok államot — még a leggazga-gabbakat is — arra kényszeríte-nek, hogy mérsékelje behozatalát. Mindez persze nem ment fel az export fokozásának követelmé-nye alól, hiszen hosszabb távon csak a kivitel erőteljes növelésé-vel érhető el az egyelőre legkül-teskedelmi mérlegtöbblet és gyor-sabb gazdasági növekedés. A szoc-ialista országoknak is előnyö-sebb lesz, ha majd a jövőben a mérleg egyensúlyát, illetve aktívumát fokozódó exportteljesít-ménnyel érik el. Ehhez azonban a termelési struktúra gyorsabb át-alakítására, a piacképesség növe-lésére, s nem utolsósorban „egész-

séges”, vagy a jelenleginél jóval egészségesebb világgazdasági, konjunkturális helyzetre van szükség.

A fejlett tőkés államokban az állami vállalatok sem vonhatják ki magukat a tartós gazdasági visszaesés hatásai alól. Akárcsak a magáncégeknek, az állami vál-lalatoknak is mind több a gondjuk, mind nagyobbak a veszteségeik, értékesítési nehézségeik. Nemré-giben jelentette be Párizs, hogy a francia állami ipar több milliárd frankos „segélyinjekcióban” részesül 1983-ban, a versenyké-pesség megtartása, illetve a vesz-tesek kiküszöbölése érdekében. Az elmúlt héten Ausztriából ér-keztek hasonló hírek. Bécsben bejelentették, hogy az osztrák ál-lami ipar a jövő év végéig ösz-szesen 3,5 milliárd schilling se-gélyben részesül.

Mentőv a svéd iparnak

Svédországban is mentővet nyújt a kormány — 4,4 milliárd korona értékben — a bajba jutott állami iparnak. Elsősorban a bá-nyászatban, valamint az acél- és faiparban tevékenykedő cégek küszködnék pénzügyi zavarokkal. Átszervezik a 12 évvel ezelőtt lét-rehozott, mintegy 30 állami vál-lalatot egyesítő holdingot, a Statsföretaget. A tervek szerint a mammutcégről leválasztják a legveszélyesebb vállalatokat, s egy kézben összpontosítják a fa-feldolgozó ipart. Szó van arról is, hogy az állam átvállalja, illetve leírja a holding adósságait. A Statsföretag azonban csak egy ré-zse a betegeskedő állami iparnak. Súlyos veszteséget mutat a hajó-építő ipar is, s ezért a tervek sze-rint az egész állami ipar számá-ra válságterv kidolgozására kerül majd hamarosan sor.

Az állami vállalatok megerősíté-se, megsegítése egész Nyugat-Európában napirenden van. Nagy-Britannia kormánya is már több esetben beadta a derekát, a „vaslady” ugyanis egészen az utóbbi időkig mindenfajta támo-gatást ellenezett. A munkanélkü-liség további növekedésének ré-mé azonban utóbban Londont is akcióra készített. Az Egyesült Ál-lamokban — ahol az állami szek-tor szerepe igen csekély — a rea-gani gazdasáfilozófia értelmében az állami vállalatok nem számít-hatnak veszély esetén sem támo-gatásra. Az elnök és tanácsadói ugyanis a gazdaságha való be-nem avatkozás elvét vallják. Nyugat-Európa viszont nem en-gedheti meg magának ezt a „lu-xust”, mert az állami szektor-nak továbbra is fontos szerepet szánanak a gazdasági életben az egyes országok.

Gonda György — Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 7-TŐL

Devizanem	Vételi Árfolyam 100	Közép	Eladási
	egységre,		
	forintban		
Angol font	6483,15	6489,64	6496,13
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	82,91	82,99	83,07
Dán korona	462,26	462,72	463,18
Finn márka	736,07	736,81	737,55
Francia frank	574,43	575,00	575,58
Hollandi forint	1480,97	1482,45	1483,93
Japán yen (1000)	160,68	160,84	161,00
Kanadai dollár	3227,95	3231,18	3234,41
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	569,82	570,39	570,96
NSZK-márka	1628,26	1629,89	1631,52
Olasz líra (1000)	28,14	28,17	28,20
Osztrák schilling	231,67	231,90	232,13
Portugál escudo	43,88	43,92	43,96
Spanyol peseta	31,44	31,47	31,50
Svájci frank	1895,46	1897,36	1899,26
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3992,97	3996,97	4000,97

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSÉKK) ÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 7-TŐL

Pénznem	Vásárolható legmagasabb bankjegy- értékek	Vételi Árfolyam 100	Eladási
		egységre,	
		forintban	
Angol font	50	6294,95	6684,33
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	80,50	85,48
Dán korona	1000	448,84	476,60
Finn márka	100	714,71	758,91
Francia frank	500	557,75	592,25
Görög drachma	500	51,39	54,57
Hollandi forint	1000	1437,98	1526,92
Japán yen (1000)	10 000	156,01	165,67
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3134,24	3328,12
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	553,28	587,50
NSZK-márka	1000	1580,99	1678,79
Olasz líra (1000)	50 000	27,32	29,02
Osztrák schilling	1000	224,94	238,86
Portugál escudo	5000	42,60	45,24
Spanyol peseta	5000	30,53	32,41
Svájci frank	1000	1840,44	1954,28
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	20,11	21,35
USA-dollár	100	3877,06	4116,88

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÜZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ERVÉNYBEN.

A KOPINT jelenti

Drágább lett a cukor

Az arany — akárcsak októ-berben — novemberben is ve-zített árából, míg tovább emelkedett az ezüst és a pla-tina jegyzése. Az elmúlt hó-napban ugyancsak magasabb lett a réz, és rézhulladék, va-lamint az alumínium ára (sor-rendben: 2,7, 1,8 és 5,5 száza-lékkal). A réz árának alakulá-sában a piaci értéktételen ki-vül szerepet játszott néhány amerikai rézkitermelő vállalat (ASARCO Inc., Newmont Mi-ning Corp., Kennecott Corp.) áremelése is. A színesfémek nagy részének jegyzése esett, ezek közül legerőteljesebben a nikkél (9 százalék), wolframé (7 százalék) és a kadmiumé (5 százalék) csökkent. A kobalt ára a szeptemberi és októberi nagy árzuhanások után no-venemberben stagnált, akárcsak a krómé. Az acélfélék közül kiemelt helyen áll a durva-és középlemez 10 százalékos ár-

esése. A nyersgumi londoni jegyzése 48—49 penny között ingadozik kilogrammonként, a gypjú ára 2—5 százalékkal lett magasabb. A gabonafélék árjegyzése viszont — ellentét-ben az októberi jegyzésekkel — 5—10 százalékkal nőtt. Példa-ként a kukorica, búza és szó-jabab 6, a zab 8, a szójadara 10 százalékkal drágult. A nö-vényi olajok közül kicsit súly-lyedtt a napraforgó-, repce- és a lenmagolaj jegyzése. A Szovjetunió és Kína vásárlá-sai 12 százalékkal nyomták fel-jebb a cukor árát, 8 százalé-kal emelkedett a kávé jegyzé-se is. A zsiré 16 százalékkal zu-hant le.

1 USA-DOLLAR árfolyama
1982. december 3-án:

London	0,6990
Bécs	17,09—17,19
Brüsszel	47,80—47,86
Párizs	6,8975—6,9095
Frankfurt	2,4300—2,4315
Milánó	1408,00—1410,00
Amszterdam	2,6735—2,6750
Tokió	247,85

JEGYZET

A kérdezhető köre

Két éve is van már, hogy az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottságában — a jelek szerint máig eleven — vita támadt arról, végül is ki felelős az állampolgár egészségéért. Ne tekintse az olvasó hivataloskodásnak, hogy az „állampolgárról”, annak egészségéről van szó, a szóhasznalat jelen esetben ugyanis az állami, társadalmi szervek teendőit hivatott hangsúlyozni.

Egyszerűbben, ennél fogva sokkal szebben ezt így fogalmazta meg egyik nemzetközi hírű orvos-professzorunk: „Egy országról majdnem mindent megmutat, miként bánták a kiszolgáltatott emberrel: időssel, beteggel”.

Ez az idézet arról jut eszembe, hogy a bizottság tegnapi ülésén elmondták, az egészségügyi költségvetése jövőre is nagy öszszeggel számolhat, bár a fölhasználható pénz nem gyarapszik olyan ütemben, mint a korábbi esztendőkhöz. A kijelentés vajon pusztán „érzéstelenítés”, annak jelzése, hogy csökken az egészségügyi ellátás színvonala? Remélhetően ez nem így van. 1983-ban már százezer kórházi ágy lesz az országban, új mentőszolgálati bázist adnak át, folytatódik a traumatológiai intézet rekonstrukciója, újabb orvosi körzeteket alakítanak ki, s ezzel megközelítően sem teljes a reménykeltő felsorolás. Hitelet azonban az adja meg, ha rögtön papírra vetjük: a gondok nagy része ezután is megmarad. Tükörzi ezt az Egészségügyi Minisztérium, valamint a SZOT társadalombiztosítási, továbbá üdülési és sanatóriumi főigazgatóságának 1983-as költségvetési terveze is, amellyel a parlamenti bizottság ülésén tegnap ismerkedtek meg a képviselők. Kérdeztek, vitáztak — egymással is — ötleteket adtak, kifogásokat emeltek. Pillantsunk a jegyzőkönyvre. Dr. Zsolnai Mária, Fejér megye:

Hétfőn a Parlamentben Pap Jánosnak, a bizottság elnökének vezetésével ülést tartott az országgyűlés honvédelmi bizottsága. A képviselők Oláh István vezérére, honvédelmi miniszterhelyettesre és Pál Antal rendőrvetérőnagra, belügyminiszterhelyettesre előterjesztésében megvitatták és elfogadták a Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium 1983. évi költség-

vetés-tervezetét. A tanácskozáson részt vett Madarasi Attila pénzügyminisztériumi államtitkár és Dóró György, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese. A vitában felszólalt Takács Imre (Fejér megye), Miskó István (Bács-Kiskun megye), Karakas László (Hajdú-Bihar megye), Wellner István (Győr-Sopron megye), Simon Ernőné (Somogy megye), Mórocz Lajos (Fejér megye).

Hétfőn folytatódott az országgyűlés téli ülésének megelőző képviselőcsoport-ülések. Ezen a napon Borsod-Abaúj-Zemplén megye képviselői hallgatták meg megyéjük tanácsi vezetőinek be-

indokolatlanul alacsonyak az ügyeleti díjak. Dr. Juszt Lajos egészségügyi miniszterhelyettes: a szakszervezettel közösen vizsgálják, mit tehetnek a díjak ügyében, valamint miniszteri rendelet készül az orvosok gépkocsiatárolásának módosításáról. Kiss István, Komárom megye: a tavábiakban nem csak jobb szervezetségre van szükség, hanem az egészségügyben dolgozók fokozottabb feladatvállalására is. Ezt az állítást keményen bírálta dr. Kaposvári Júlia budapesti képviselő. Szerinte már most is túl sokat vár társadalmunk az egészségügyektől, pedig többségük a megterheléstől kimerült, fizikailag és pszichésen „elhasználódott”.

Hogy ebben kinek van igaza, az nem dőlhet el egyetlen parlamenti bizottsági ülésen. Bár a kérdés „jól jön” a jegyzetírónak, aki ebben az írásban ezidáig meg sem próbált válaszolni a saját-maga által előadott kérdésre: végül is ki felel az állampolgár egészségéért?

Kormányhatározat rögzíti, hogy a lakosság egészségének megvédése és visszaadása nemcsak az Egészségügyi Minisztérium teendője — mindez kormányfeladatnak tekinthető. Valamennyi minisztériumnak és országos hatáskörű szervnek, minden vállalatnak és üzemi kötelező, hogy első helyre sorolja a megelőzést. A termelés növelésének minden tekintetben a lakosságot kell szolgálnia, s ezért nem lehet másod- vagy harmadrendű kérdés a fejlődő technológiákkal elkerülhetetlenül együtt járó káros hatások ismerete, visszaszorítása. Senkit ne tévesszen meg tehát, hogy tegnap egészségügyi minisztériumi, szakszervezeti vezetők feleltek a képviselők kérdéseire. A válaszadásra jogosultak és kötelezettek köre sokkal szélesebb ennél.

— pintér —

KÖZÉLET-DIPLOMÁCIA

Üdvözlő távirat

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Bhumibol Aduljedzs királyt, Thaiföld nemzeti ünnepe alkalmából.

Mebízólevél-átadás

Dr. Turi Ferenc, hazánkban a Nepáli Királyságban akkreditált nagykövete átadta megbízólevélét Birendra Bir Bikram Sah Dev nepáli királynak.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács Papp Györgyöt, a Ganz Villamossági Művek vezérigazgatóját a szocialista társadalom építésében végzett kiemelkedő gazdasági és politikai munkája elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a Szocialista Magyarországról Erdemrenddel tüntette ki. A kitüntetést december 6-án Méhes Lajos, ipari miniszter adta át a Ganz Villamossági Művek épületében.

KISZ—MTESZ megállapodás

Hétfőn a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség székházában együttműködési megállapodást írtak alá, amely a KISZ és a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége jövőbeni közös feladatait jelöli ki. Az okmányt Fejtő György, a KISZ KB első titkára és Tóth János, az MTESZ főtitkára látta el kézjegyével. Az aláírásnál jelen volt Fock Jenő, az MTESZ elnöke is.

A KISZ és az MTESZ is sokat tett azért, hogy a fiatal műszaki értelmiség alkotó tevékenységéhez kedvezőbbé váljanak a feltételek. Az együttműködési megállapodás is ezt rögzítette fő célkitűzésként.

Közös fejlesztés

Miniüzem konténerben

Folyékony műtrágya előállításra alkalmas mini üzemet fejlesztettek ki a Vegyiműveket Tervező Vállalatnál, közösen a Peremartoni Vegyipari Vállalattal. A konténer nagyságú berendezésben a nagyüzemi feltételek között gyártott folyékony műtrágyával azonos minőségű vegyszer keverhető ki.

A kétfélmillió forint értékű mini-üzem felállítása kifizetődő már egyetlen, 2—5 ezer hektáron gazdálkodó kisebb szövetkezetnek is. A berendezésben egy műszak alatt 30 tonnányi folyékony műtrágya állítható elő a peremartoni gyár technológiájával a kívánt tápanyagokból. Felállítása egyszerű, mivel szabvány konténer nagyságú, a megfelelő járművel a helyszínre szállítható a kész üzem, melyhez már csak a közműveket, a víz- és villanyvezetékeket kell csatlakoztatni.

Előre csomagolt tüzelő

Több brikett Komárom megyéből

Csaknem hetvenezer tonna brikett gyártottak az év eleje óta — tervükön felül — a dorogi és a tatányai brikettgyár dolgozói, hogy minél nagyobb arányban járulhassanak hozzá a lakosság ellátásához. Dorogon elsősorban a berendezések jobb kihasználásával és túlműszakok vállalásával érték el jelentős többletermelést.

A tatányai gyárban az idén a tavalyinál huszonöt százalékkal, száztízezer tonnával több brikettet készítettek. A lényegesen több tüzelőanyag gyártásához a meglévő berendezések átalakításával és technológiai módosításával teremtettek jó műszaki feltételeket. A munkások is nagyobb feladatokra, s teljesítményre vállalkoztak.

Ünnepség a sajtó napján

Hétfőn, a Vörös Újság megjelenésének 64. évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartott a Magyar Újságírók Országos Szövetségének választmányja a MUOSZ székházában. Pálffy József elnök köszöntötte az ülés résztvevőit, majd Bényei József, a választmány tagja, a Hajdú-Bihar Napló főszerkesztője mondott beszédet. Többek között hangsúlyozta: e jelképpé nemesedett napot az emlékezet nyugalma tölti meg, csöndes tiszteletadás azok előtt, akik útjára indították a Vörös Újságot, de azok előtt is, akik a Magyar Hirmondó, a Március Tizenötödike, a Munkások Újságja, a Szabad Nép, a Magyar Nemzet és sok más történelmi rangú fórum létrejöttén, s fennmaradásán munkálkodtak. Utalt rá, hogy az újságíró-szolgálat kettős tartalma: képviselőjének minden előző kornál, történelmi szituációnál nagyobb, intenzívebb részt kell vállalnia a szalma ápolása mellett a politikai megvalósításából, az erre való érzelmi és értelmi, tudati-gondolati felkészítésből.

Ezután Kékesdi Gyula, a szövetség Aranytoll-bizottságának elnöke átadta az Arany emléktollakat, amelyekkel a MUOSZ választmányja a szocialista újságírásban kifejtett több évtizedes tevékenységét ismeri el.

Az idén 14 újságíró kapott aranytollat: Bence Pál, a Néphadsereg nyugdíjas fotósa, Dancs József, a Szabad Föld, Fehér Ró-

zsa, a Magyar Nemzet, Gáti István, a Központi Sajtószolgálat, Hajdú Endre, a Szabad Nép, Gyenes István, a Nők Lapja, Horváth Sándor, a Magyar Mezőgazdaság nyugdíjosa, Komáromi Magda nyugdíjas üzemi lapszerkesztő, Kristóf László, az Interpress Magazin, Majercsik Sándor, az MTI, Matanovich Béla, a Népsport, Sándor Ernő, az MTI, Pasztor Magdolna, az MTI, és Péter József, a Nemzetközi Szemle nyugdíjosa.

Ezt követően az újságíró-szövetség székházának Rózsa Ferenc-termében megkoszorúzták az első magyar legális kommunista lap, a Vörös Újság márvány emléktábláját. A forradalmár elődök emléke előtt tisztelegve koszorút helyezett el az MSZMP KB agitációs és propagandaosztálya nevében Lakatos Ernő osztályvezető és Karvalics László osztályvezető-helyettes, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala képviselőjében Bajnok Zsolt államtitkár a TH elnöke és Simon Ferenc elnökhelyettes, a Népszabadság szerkesztője nevében Berecz János főszerkesztő és Szamosi Károly főszerkesztő-helyettes, a Nyomda-, a Papíripar és a Sajtó Dolgozóinak és a Művészeti Dolgozók Szakszervezetének nevében Lux János, illetve Simó Tibor főtitkár. A MUOSZ koszorúját Pálffy József elnök és Király András főtitkár, az újságírói-iskolásokét Vég Tiborné és Kiss Árpád helyezte el.

Egyházi vezetők a népfrontnál

Hétfőn a Hazafias Népfront székházában baráti beszélgetésre került sor a magyarországi egyházak főpapjai, vezetői, illetve Sáros István, a Minisztertanács elnökhelyettese és Pozsgay Imre, a népfront főtitkára között. A találkozó részt vett Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyháziügyi Hivatal elnöke. Az egyházi vezetők tájékoztak a népgazdaság várható idei eredményeiről, gondjairól és a jövő év feladatairól, gazdasági, társadalmi céljairól.

A tanácskozáson az egyházi vezetők hangoztatták: nyugalmat és biztonságérzetet ad a magyar állampolgároknak az a nyílt és felelősségteljes politika, amely őszintén szól a gondokról is, és a dolgozó emberek millióival együtt keresi az ellentmondások feloldásának lehetőségeit. Természetes, hogy vannak időszakok,

amikor a gazdasági egyensúly és a társadalmi egység érdekében áldozatokat is kell hozni.

Az egyházak vezetői valamilyen egyetértettek abban, hogy gondjaink megoldásában a jobb és igazí teljesítményeket nyújtó munkán túl sokat segíthet a család nevelést hagyományozó szerepének erősítése, a hazaszeretet, a hazához való ragaszkodás ápolása.

A baráti találkozón kifejtette gondolatait dr. Lékai László bíboros, esztergomi érsek; dr. Bartha Tibor református püspök; Káldy Zoltán evangélikus elnökpüspök; dr. Ferencz József unitárius püspök; Szakács József, a Szabadegyházak Tanácsának elnöke; dr. Salgó László főrabbi és Biró Imre kanonok, az Országos Békatanács katolikus bizottságának főtitkára.

Bővül az állami gazdaságok kiegészítő tevékenysége

Az állami gazdaságokban az idén a kiegészítő tevékenységből származó nyereség megközelíti az 1,5 milliárd forintot. Ennek az összegnek nagyobbik része adódik az élelmiszer-termelésből, amelyet az állami gazdaságok a tézseknél nagyobb mértékben folytatnak. Hatszázmillió forint nyereség származik egyéb ipari munkából. A kiegészítő termelésből származó jövedelmeket az üzemek részben az alaptervekenység korszerűsítésére fordítják, de jut a jól jövedelmező kiegészítő munka fejlesztésére is.

Szolnok megyében a Középtiszai Állami Gazdaság kiegészítő ágazatai 600-nál több dolgozónak adnak munkát. A gazdaság melyépitő üzeme rizs- és öntözőtelepeket, halastavakat és belvízi csatornákat épít. Asztalosüzemük a Tűzép megrendelésére közvetlen lakossági szükségletre állít elő nyílászáró szerkezeteket. A helyi betonüzem transzportbeton forgalmazásával könnyíti a családiház-építők gondjait.

A Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát termelési értékének 10 százalékát az öt ipari üzem adja. Mindegyik nyereséges. A bábolnai és a tatali üzemben gépipari, a szönyiben villamosipari berendezéseket gyártanak, Acsony ipari üzemük és tojástalcagyáruk működik.

A Szarvasi Állami Gazdaság húsüzemében évente 23 ezer sertést vágnak és dolgoznak fel. Negyvenféle készítményt adnak a megrendelőknek. Rizsfeldolgozó üzemükben 1150 tonna előfőzött, úgynevezett gyors rizst készítettek. A Mezőhegyesi Mezőgazdasági Kombinát az angol Woods céggel kooperációban készíti a szellőzőberendezéseket. A gépjármű üzem dolgozó — mellékfoglalkozásként — a gépkapacitás kihasználására öneteteket és szemétyűtő tartályokat gyártanak. A Békéscsabai Állami Gazdaság a Skála-Coop vállalattal megállapodva nagykereskedelmi raktárat hozott létre: üzemeltetését a gazdaság vállalta.

Bács-Kiskun megye mezőgazdasági nagyüzemeinek fele foglalkozik a jövedelmet javító melléktevékenységgel.

A Kiskőrösi Állami Gazdaság hőszigetelő anyagok előállításával, csempéző-készítők gyártásával köti le a gépműhely szabad kapacitását. A Bajai Mezőgazdasági Kombinát gépkapacitás gyártásával foglalkozik. A Pest megyei településeken megnőtt az igény az újabb munkakalkalmak iránt. Az állami gazdaságok számos olyan termékkel is ellátják a velük szerződő ipari nagyüzemeket, amelyek gyártása ott gazdaságtalan lenne.

Megemlékezések országszerte

Köszöntik a 60 éves Szovjetuniót

Ezekben a napokban szerte az országban megemlékeznek a Szovjetunió megalakulásának 60. évfordulójáról. Különösen nagyszabású eseménysorozat színhelye lesz Csongrád megye, ahol magyar-szovjet barátsági hét kezdődött ebből az alkalomból. Eseményeire hétfőn 80 tagú politikai, kulturális és sportküldöttség érkezett Szegedre a szovjet testvértüreltől. Odesszából. A delegációt Grigorij Makszimenko, az Ukrán Kommunista Párt odesszai területi bizottságának titkára vezeti. Megérkezésük után Komócsin Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának első titkára tájékoztatta a vendégeket a megye társadalmi, gazdasági, politikai életéről. A testvérmegyei kapcsolatokat is érintő eszmecsere rész vettek Csongrád megye más párt- és állami vezetői.

Az odesszai vendégek, valamint a vendégülátó megye vezetői megkoszorúzták Szegeden a Rákóczi téri Lenin-szobrot, elhelyezték a megemlékezés virágait a Szechenyi téri szovjet hősi emlékmű előtt is.

Délben a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán ünnepségen emlékeztek meg a Szovjetunió megalapításának hatvanadik évfordulójáról. Az eseményen Ivan Szalimon, a Szovjet Baráti Társaságok Szövetségének magyarországi képviselője, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének tanácsosa mondott beszédet.

A barátsági hét első napján a Szovjetunió népeinek életét, munkáját bemutató kiállítás nyílt Csongrád megye több helységében.

Hajdú-Bihar megyében litván héttel köszöntik az évfordulót. Az alkalomra érkezett 40 tagú delegációt L. Sepetyisz, a Litván Kommunista Párt Központi Bizottságának titkára vezeti. A tagjai között kitűnő énekesek, táncosok, színészek, hangszeres szólísták vannak.

Az egrí Ho Si Minh Tanárképző Főiskola aulájában Grigorij Adijac, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Idegenforgalmi Főhivatal magyarországi képviselője megnyitotta azt a tárlatot, amely kézzel-féltelt utazásra viszi látogatóit a soknemzetiségű, hatalmas országba.

Társultak a kisiparossal

A hír: a Szerszámgépipari Művektől egy kisiparos kétféle forint értékű számszámjegyzéssel szerszámgépet rendelt. A kisiparos Furmen Imre esztorgályos, akitől megkérdeztük: mire használja fel a nagy teljesítményű, nagy precizitású NC-gépet, s mielőtt futja a gép kifizetésére.

Targoncákhoz fogók alkatrészeket gyártani. Bár már esztendők óta csinálók autókalkatrészeket — többnyire kisiparosoknak vagy szövetkezetek részére —, ezúttal olyan megrendelést kaptam szövetkezetektől, állami vállalatától, amelyet csak ezzel a speciális NC-géppel tudok ellátni. Az ötletet a balkányi térsz adta: bolgár villás targoncák felújításához szükségük lenne gömbcsuklóra. Az AUTOKER és a MOBIL ugyancsak szívesen vásárolna tölem gömbcsuklókat, mivel ez egy olyan alkatrész, amelyből esztendők óta krónikus hiány van. (A külföldi partnerek a hazai igényeknek csak egy töredékét tudják teljesíteni, s emiatt sok anyagmozgató gép kihasználatlanul paragon hever — a szerk.) A MÚART, amely forgalmazza ezeket az alkatrészeket, hatezer darabra adott megrendelést. Ez azonban olyan mennyiség, melyet hagyományos szer-

számgépeken képtelenség előállítani. Ez a korszerű masina ugyanis *öt hagyományos gép, és öt ember munkáját végzi el.*

A legnagyobb gondot ezek után a pénz előteremtése jelentette, hiszen saját erőből képtelen lennék ilyen hatalmas összeget kifizetni. Végül is hosszasan egyezkedés és utánajárás után sikerült megállapodást kötnünk, mely szerint a MÚART megveszi a gépet, a felét kifizeti és a másik felére OTP-kölcsönt vesznek fel. Öt esztendő alatt visszafizetem a gép árát. Egyelőre nem lesz könnyű elkezdeni a munkát, hiszen meg kell tanulni a bonyolult gép kezelését, a program beállítását, de úgy vélem, egy-két hónapra belül már teljes kapacitással dolgozhatok. Néhány ilyen gép az egész ország gömbcsuklóhiányát megoldhatná.

Reméljük, lesz is rá vállalkozó; a gömbcsukló mellett még nagyon sok hiányzó alkatrész van, amelyeket — az elegendő import hiányában — kisiparosok gyártanak. És mindehhez nagy segítséget nyújt — remélhetőleg folytatása is lesz —, hogy az OTP, és a forgalmazó vállalat is hozzájárul a termelés feltételeinek megteremtéséhez.

B. M. E.

Egy hét a világgazdaságban

A szingapúri példa

Közeledik az év vége, belelaptopoztunk az elmúlt tizenkét hónap folyamán ezen a helyen hetente megjelent írásainkba. Szó, ami szó, sem külön-külön, sem pedig együtt *nem valami szórakoztatók.* Szinte hétről hétre valami kellemetlenről van bennük szó. (Olvasóink talán elhiszik, hogy ez nem volt „szerkesztői ukáz”, sem pedig a személyes örömszerzés egyik módja.) Súlyosbódó munkanélküliség, erősödő verseny, csökkenő reálbérek a világban — növekszik viszont a jövedelemtulajdonosok (állam, vállalatok, lakosság) gazdasági helyzetének bizonytalansága.

E cikk témáján gondolkodva, elhatároztuk, hogy szakítunk a világgazdasági helyzet által rákérőszakolt hagyományokkal. Most, karácsony előtt, megpróbálunk a tőkés világgazdaságból valami „könnyedebbet” kivenni. Az olvasó, aki hétről hétre velünk tartott a lap hetedik oldalán, át fogja érezni, *milyen nehéz volt ez a feladat.* Nem akartunk ugyanis megállni az áruházi kirakatok látványának felszínességénél. Az ugyanis, hogy a koppenhágai vagy római nagyáruház *választéka* szemre is hővebb, mint egy másik fővárosé, *még nem jelenti feltétlenül azt, hogy Dánia vagy Olaszország az élen járna a gazdasági válság leküzdésében is.*

Vasárnap Franciaországban

Kicsit meghökkent az is mondhatnánk: az igazság talán fordítva áll: recesszió idején, amikor a kínálat és a kereslet egyensúlya az előbbi javára bomlik meg, a fejlett tőkés országokban a választék *bővülése*, erőteljesebb kereskedelmi munka figyelhető meg. Nyugaton járt turistáink valószínűleg meglepve konstatálják, milyen sok üzlet van nyitva marginális forgalom reményében *vasárnap, például* Franciaországban. Témánk azonban most nem ez. Egy olyan példát szeretnénk találni, mely azt mutatja, hogy a jelenlegi világgazdasági helyzetben is lehet, ha nem is gondatlanul élni, de többé-kevésbé a megszokott módon *„talpon maradni”.*

Ennek megfelelően kerestük cikkünk témaországát. Nyugat-Európát gondolatban hamarosan elhagytuk, és nem találtunk megfelelő példát az amerikai kontinensen sem. Így „léptünk” át az ázsiai fejlődő világba, Szingapúrba.

Önmagában az, hogy a térkép-ről célunknak csak Szingapúrt tudtuk kiválasztani, elmond valamit a jelenlegi világgazdasági helyzetről. Lehet ugyan az ország útja bármily sikeres, mégis kétséges, hogy a 2,4 millió lakosú kicsi szigetország modellje ad-e általánosítható tanulságokat. A szingapúri megközelítésnek van azonban egy feltétlenül érdekes eleme, az „emberi tényező”.

Az ország nyers- és alapanyagokkal gyakorlatilag nem rendelkezik, *a víztől az energiáig mindent importál.* A kormány a takarékoságot így érthető okokból „nemzeti” ügyként kezeli és széles körű propa-

gandával igyekszik tudatosítani az egyénekben saját cselekvési területet. Például: minden szállodában kis broszúra fogadja a vendéget. Azzal kezdődik füzetke, hogy Szingapúr az elkövetkező öt évben víze mintegy negyedmilliárd dollárt kell költenie. Ezek után következnek a pazarlás elkerülését célzó konkrét tanácsok. Megtudhatjuk a szövegből, hogy borotválkozni egy pohár vízzel is lehet — ekkor a fogyasztás negyed liter —, folyatható azonban a víz akár két percig is. Ezzel a kényelmes „szakállhántással” viszont 18 liter vizet engedünk le hiába. A broszúra figyelmeztet a kádas ülőfürdő gazdasági veszélyeire is: ha te leengedjük a kádat, csaknem 160 liter vizet használunk el. Ha ellenben csak zuhanyozunk, már 70 literből kijövünk. Ha viszont a szappanozás alatt *elzárjuk* a csapot, további megtakarítást érhetünk el. Aligha hisszük, hogy van olyan *szállóvendég, aki a kedves hangú és racionális érvelésre megrámdítaná a vállát, és „csak azért is”* naponta kétszer teleengedné a kádat...

Nem kevés gondot okoz a kormányoknak a sziget kis területe és viszonylag nagy népsűrűsége. Ha Szingapúrban nem fordítanának különleges „gondot” a motorizációra, az országban *aligha lehetne közúton közlekedni* a nem túl távoli jövőben. A kormány ennél fogva „öszönző” és „kényszerítő” intézkedések *egész sorát* léptette életbe. A „beavatkozás” már a gépkocsi vásárlásánál kezdődik. Különböző adók és illetékek segítségével egy közepkategóriájú japán autó árát dollárban számolva a *jobb Mercedes-szel* azonos szintre tornázzák fel. A benzínár literenként mintegy fél USA-dollár, a gépkocsit ezenfelül évente *útdadó* terheli. A legérdekesebb azonban az a mód, ahogy a városi hatóságok a belváros utcáit igyekeznek tehermentesíteni. Ha valaki reggel 7 és negyed 11 között kíván a City-be hajtani, és egyedül ül az autójában, 4 szingapúri dollárt kell lefizetnie az útmenti bódében. Ha ellenben három másik társával megosztja gépjárművét, már *mentesül* az illeték alól. A cél nyilvánvaló: ösztönözni a tulajdonosokat arra, hogy „egy-sítve erőket”, közösen használják gépparkjukat. (A helyzet megítéléséhez hozzátartozik, hogy taxi bőven van, és díja Nyugat-Európáéval összehasonlítva, kifejezetten olcsó.) Az utazó pedig csak akkor csodálkozik a városállam európai összehasonlításban is feltűnő tisztaságán, ha nem látja meg a táblákat: *szemeteletért akár 500 szingapúri dollár büntetés is kiszabható.* (Az összeg mintegy 250 USA-dollárnak és egy helyi elfogadható havi fizetésnek felel egyébként meg.)

A tegnapi sikerek...

Szingapúrban ma már van *mire vigyázni.* 1965-ben ugyanis, amikor az ország teljesen és véglegesen függetlenné vált, a mai világváros helyén csak egy

jókora falu állt. A lakosság nagy része a közvetítő kereskedelem-ből élt, nyersanyaga persze akkor sem volt, gyakorlatilag mindent abban az időben is importált a város. Az uralomra kerülő Népi Akciópárt és miniszterelnök vezetője, *Li Kuan Ju* már 1965-ben változtatni kívánt a helyzeten, elhatározta, hogy Szingapúrban a térség szolgáltatóközpontjává kell válnia. Bankok, biztosítótársaságok, szállítmányozási vállalatok nőttek ki a földből, dokkók és szállodák létesültek — a szolgáltatószféra súlya a GDP-ből mára *megközelíti a 70 százalékot.* A hetvenes évek folyamán az ország nemzeti jövedelme évente tíz százalékot meghaladó ütemben gyarapodott, ez a recesszió hatására az idén várhatóan 5–6 százalékra „zuhan” vissza.

Nyilvánvalóan lehetetlen azt állítani, hogy a kínaiak, a malájok és az indiaiak (valamint bevándorolt fehérek) e kicsiny közössége immunissá válhatott volna a világpiaci válság iránt. Szingapúrt súlyosan érintette az olaj és olajtermékek keresletének mérséklődése, hiszen a világ harmadik *legnagyobb* finomítóközpontjával rendelkezik. A nyersanyagok árának süllyedése kikezdte a közvetítő kereskedelem profitját. A fogyasztói kereslet visszaesése, az olcsóbb fejlődő országok árversenye elsősorban a sziget fa-, bútör- és ruházati ipárát sújtotta. Egy szó mint száz: Szingapúrban is rá kellett jönnie: *a tegnapi sikerek cseppet sem elegendőek a mai boldoguláshoz.*

...és a holnapi feladatterv

A szingapúri közgazdászok a kiutat abban látják, hogy a *jól képzett munkaerőre* támaszkodva, tökeintenzív, magas műszaki színvonalú termékeket állítson elő. Nem mellékesen ugyanis, hogyan használja fel a helyi ipar az importált nyersanyagot, mennyi hozzáadott értéket „tesz bele”. A nyolcvanas évekre kidolgozott iparfejlesztési stratégia szerint dinamikus fog fejlődni az elektronikai ipar, a távközlési berendezések, a számítógépperifériák, az orvosi és az optikai műszerek és a szerszámgépek gyártása. Li Kuan Ju a nemzeti függetlenség napján mondott beszédében az idén a következőképpen látta az ország előtt álló feladatokat: „Készítsük fel a szingapúri munkaerőt a kilencvenes évekre, és használjuk fel a gazdasági növekedés lelassulását arra, hogy emelkedjen a munkaerő képzettsége, szakértelme, növekedjen a munka becsülete, és alakuljon ki *csapatlélek*, és bármilyen történjék, a régi Szingapúrhoz nincs visszatérés.”

A miniszterelnök aztán részletesen is kifejtette, mire gondol. Az országnak a következő két évtizedben a *számítógépek, a robotok, a távközlési berendezések és a száloptikák széles körű alkalmazására* kell felkészülnie, és az iskolának erre kell felkészítenie a jövő munkaerőjét.

Gonda György—Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

BIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 21-TŐL

Devizanem	Vételi árfolyam 100 egységre	Közép árfolyam 100 egységre	Eladási árfolyam 100 egységre
Angol font	6411,03	6417,45	6423,87
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	83,38	83,46	83,54
Dán korona	462,26	462,72	463,18
Finn márka	741,09	741,83	742,57
Francia frank	578,76	579,34	579,92
Hollandi forint	1480,97	1482,45	1483,93
Japán yen (1000)	161,99	162,15	162,31
Kanadai dollár	3227,95	3231,18	3234,41
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	564,69	565,83	566,26
NSZK-márka	1637,97	1639,61	1641,25
Olasz líra (1000)	28,14	28,17	28,20
Osztrák schilling	232,82	233,05	233,28
Portugál escudo	43,28	43,32	43,36
Spanyol peseta	30,88	30,91	30,94
Svájci frank	1912,54	1914,45	1916,36
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3981,89	3985,88	3989,87

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 21-TŐL

Pénznem	Vásárolható legmagasabb bankjegycimleték	Vételi árfolyam 100 egységre	Eladási árfolyam 100 egységre
Angol font	50	6224,93	6609,97
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	80,96	85,96
Dán korona	1000	448,84	476,60
Finn márka	100	719,58	764,08
Francia frank	500	561,96	596,72
Görög drachma	500	51,92	55,14
Hollandi forint	1000	1437,98	1526,92
Japán yen (1000)	10 000	157,29	167,01
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3134,24	3328,12
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	548,30	582,22
NSZK-márka	1000	1590,42	1688,80
Olasz líra (1000)	50 000	27,32	29,02
Osztrák schilling	1000	226,06	240,04
Portugál escudo	5000	42,02	44,62
Spanyol peseta	5000	29,98	31,84
Svájci frank	1000	1857,02	1971,88
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	18,06	19,18
USA-dollár	100	3866,30	4105,46

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
BIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ERVÉNYBEN.

USA - csökkenő kapacitás-kihasználtság

Az Amerikai Egyesült Államokban novemberben alig 68 százalékos *kapacitás-kihasználtsággal* üzemeltek a termelőberendezések. A kormány jelentése szerint ez a legalacsonyabb szint a második világháború befejezése óta. Októberhez viszonyítva az ipari kapacitások kihasználtsága 0,5 százalékkal csökkent.

Eladósodott fejlődők

A gazdasági együttműködési és fejlesztési szervezet (OECD) jelentést tett közzé a leginkább eladósodott, fejlődő országokról és ebben megállapítja: ha folytatódik a világgazdaság és a világgazdaság stagnálása, úgy a

HORIZONT

korábban kialakított nemzetközi pénzügyi rendszer stabilitása kerül veszélybe. A jelentésből az is kitűnik, hogy a fejlődő világ adósságainak összege egyedül az idén 18 százalékkal nőtt.

A szervezetnek az eladósodott fejlődő országokról készült éves jelentése szerint az a nemzetközi pénzügyi rendszer legnagyobb problémája, hogy a magánbanki hitelkinnlévőségek alapvetően nagy arányban koncentrálnak. Ezek: Brazília, Mexikó, Argentína és Dél-Korea. Ezen országok a magánbankoknak 1982-ben együttesen 140 milliárd dollárral

tartoznak, míg négy évvel ezelőtt összesen 40 milliárddal. Ugyanakkor Brazília és Mexikó teljes külföldi adóssága jelenleg eléri a 87, illetve a 85 milliárd dollárt, míg Argentína 38, Dél-Korea 39 millió dollárral adós. A négy ország együttes adóssága egyetlen év alatt 16,4 százalékkal nőtt!

Belga-luxemburgi unió

Az utóbbi évek legjobb eredményét érte el a Belga-Luxemburgi Gazdasági Unió (BLEU) külkereskedelme: az októberi forgalom *többé* 28 milliárd belga frank volt. Egy évvel korábban még 1,2 milliárdos deficitet mutatott a két ország közös kereskedelmi mérlege.

Zavarba ejtő történet

A szerencse – elviselhető!

Bármennyire is lehetetlen, nemcsak a pénzüke, de a hirtelen támadt bőség is okozhat zavarokat. „Miféle nyakatekert okoskodás ez” – mondhatja az olvasó, aki mostanában nem az efféle mesébe illő helyzetekhez szokott. Pedig nem mese ez...

Történt egy észak-magyarországi községben, hogy egyik napról a másikra a helyi tanácsi vezetés olébe pottyant – vagy inkább a nyakába zuhant – tízmillió forint. A tetemes summa nem az égből hullott alá mennyei áldás formájában, hanem egy jól menő téesztől, a szövetkezet elnökének pontos útmutatásával ellátva...

A téesz ugyanis igen komoly nyereséggel zárta az előző évet, s a jutalmak szétosztása után is maradt még jócskán pénz a kasszában. A tagok egy döntöttek: ezt az összeget valamely szép, nemes közösségi célra áldozták. Nevezetesen arra, hogy a felcsoperedő új nemzedéknek ne egy nyirkos falú, ódon kastély roszszul világitott tantermeiben kelljen elsajátítaniuk a betűvetés tudományát, hanem szép, egészséges környezetben.

Az útmutatás tehát így szólt: építsetek ebből a pénzből iskolát!

A helyi tanács boldogan bele is egyezett volna ebbe, ám hamarosan kiderült, hogy az építkezéshez a tízmillió forintot felül legalább még egyszer ennyi pénzt kellene előteremteni. Igen ám, de honnan?

A téesztől nyilvánvalóan nem lehetett többet kérni, maradt tehát a megyei tanács... Amelynek következő öt évre szóló terve éppen akkoriban kezdtek végleges formát ölteni, így hát a megyeiek nem szívesen bolygatták

volna meg a már elkészített számozslapot. Még akkor sem, ha ezzel kihívják a mecénás haragját, veszélyeztetik a felajánlott tízmillió – s persze az új iskola – sorsát.

Az esetről annak idején cikket írtunk, amelyben hangot adtunk a téesztől bosszankodásának. Nem sokkal ez után kaptuk a hírt: egy szomszédos téesz – ha pénzt nem is tud adni –, az iskola olcsó kivitelezésére ajánlatot tett. Talán ez az újabb nagyvonalú gesztus lehetett az, ami áttörte a hivatal merevségét, s a megye végül is beleegyezett a terv módosításába. A vita tehát eldőlt: a községnek mégiscsak lesz új iskolája!

Minden jó, ha a vége jó – zárhatnánk le a történetet azzal, hogy lám, a bőség zavarából is létezik kiút... De ne adjuk ilyen olcsón...

Például azért sem, mert nem vagyok benne bizonyos, hogy ennek a történetnek egyáltalán mi a tanulsága. Ugyanis meglehetősen ritka nálunk a 10 millió forinttal mérhető gavaléria... Amikor ezt papírra vetem, már nem is vagyok olyan magabiztos az állítás hitelességében... Legfeljebb abban, hogy az összeget tekintve valóban ritka és megdöbbentő esetről van szó. Ha viszont az innen-onnan összeadott százazrekekre, egy-két millióra gondolok – mármint azokra, amelyek a tanácsoknál jó közkezelésre rendszeresen összegyűlnek – akkor talán mégsem annyira zavarba ejtő a fenti történet. Maradjunk tehát annyiban, hogy az efféle nagyon is földi áldás vállalása, sőt ösztönzése mégiscsak kötelező! Szemrebbenéssel, vagy anélkül, zavarba ejtően, vagy teljes nyíltsággal, mindegy. A vezérlővel – adakozónak és fogadónak – egy lehet: a közélet!

E. A.

Történeteket adunk közre ezeken a hasábozon. Történeteket, örömeiket, sajátos helyzeteket; olyanokat, amelyekkel 1982-ben találkoztunk, s amelyekről beszámoltunk. Most mégis úgy érezzük, hogy – visszaemlékezve emberekre és helyszínekre – ezek a történetek egy csokorba gyűjtve talán még beszédesebbek, s többet mondanak, mint annak idején és egyenként. Nem tagadjuk: az „örömök helyszínére” kalauzoljuk az olvasót. Mind-egyik eset más és más, de annyiban összefüggenek, hogy a közösségi összetartozás hétköznapijait idézik.

Sarkukra álltak

Kezdetben nem hitték...

Az örömeink, a megelégedettségnek is lehetnek különböző forrásai és fokozatai. Sőt, mi több, előfordul olykor még az is, hogy szitkozódásokon, felháborodásokon, veszekedéseken és konfliktusokon át vezet az út egy település egészséges és kiegyensúlyozott közhangulatához.

Itt vannak példának okáért a tanácsrendeletek. Azt hinné az ember, elég testületileg eldönteni, hogy mi tilos, avagy mi a megengedett egy-egy falu, vagy város lakói számára. Sajnos azonban tanácsi vezetők, testületi tagok és szakemberek a megmondható: hányszor nincs foganatja egy-egy helyi elhatározásnak, hányan szegik meg a törvényeket... Elég csak szétnézni a Balaton körül, ahol aprócska telkeken terpeszkednek engedély nélkül épített, többszintes paloták... Másutt meg a falu szélén kupacban álló szemétdomb a falu szégyene, ami előbb-utóbb hegyvé magasodik... A saját háza előtt se mindenki sópróget szívesen; a háztömlomot is sokan a lépcsőházban tartják, s még folytathatnánk hosszasan közös bosszúságaink – hanyagságaink, lustaságaink, törvénytiszteletünk – végétlen sorát...

De mi van akkor, ha egy település tanácsa egyszer csak „megmakacsolja” magát, és azt mondja: ha török, ha szakad, mától fogva komolyan vesszük önmagunkat, s nem törődve az emberek várható felzúdulásával, betartatjuk a rendeleteket!

Salgótarjában ezt tették az elmúlt tél kezdetén, amikor váratlanul, szinte az egész közlekedést megbénító hóesés zúdult a városra. S bár minden háztulajdonos és minden házfelügyelő tudta jól, hogy a hófapátolás elmulasztásáért tetemes bírsággal sújthatók, de tapasztalataik alapján azt is tudták, hogy úgysem eszik a kását olyan forró... Csakhogy ezúttal a városi tanács azonnali szemlélet tartott, s a kötelezettségükökről megfélemlítő háztulajdonosokat, gondnokokat, és az intézmények gazdáit azon melegeben megbírságot!

Másnapra persze elterjedt a hír a városban: fontoskodik a tanács... És jöttek a háborgó, tiltakozó telefonok, a fellebbezések. Ám a tanács határozott maradt. És néhány nap múlva, amikor újra megeredt a hó, mindenki serényen lapátolt már kora reggel a háza előtt. És alig akadt, akit csekkel kellett volna figyelmeztetni a kötelességére.

Ennyi a város esete a paragraffussal. Mindmáig nem merném azt állítani, hogy Salgótarjában netán dalra fakadnak az emberek, ha éppen havat kell lapátolniuk. Csak abban vagyok bizonyos, hogy – morgóldások és neheztelések árán – ma már lényegesen többen tudják a kötelességüket, mint néhány esztendővel ezelőtt. A tegnapi képlet sokkal egyszerűbb lett. Hogy, hogy nem, azóta a köztisztaságiak meg a városlakók meg a legnagyobb hóesésben sem mutogatnak egymásra...

R. V.

Bűvészmutatvány – egymillió alapon

Muzsikaszó az alvégen

Mennyit ér nyolcvanezer forint?

Alaposan meglepődött volna az a gyanútlan vendég, aki ezen az októberi hétvégén Tát nagyközségben jár. Elvégre mire vélje ezt az ünnepi hangulatot, az ünneplőbe öltözött embereket, és vajon miért szól az „alvégen” a bányászzenekar, mire ez a vidámság, az utcabál?

Való igaz, ezen a napon határtalan volt a tátiak, mindenekelőtt a Ságvári utcában élők öröme. Pontosabban: a határtalan jelző azért túlzás, mert az öröm tárgya pontosan ötszázhusz méter volt. Ilyen hosszú a már említett utca, s ezt építette át társadalmi munkában, 18931 óra alatt harminc család. De nemcsak az utcaépítőknél szólt aznap a vidám, pattogó muzsika. Bármennyire is paradoxon: a zenekar egy szemlélet temetéséhez is szolgáltatott némi „gyászzenét”...

Az utca újjáépítése ugyanis nemcsak azt/bizonyította minden helybeli előtt, hogy az összefogás nagyszerű eredményeket szülhet, hanem egy régről hozott hiedelmet is meggyőzően cáfolt. Nevezetesen azt, miszerint Táton kudarcra ítéltetett minden erőfeszítés, mert már a nekirugaszkodásnál megbukik minden próbálkozás. Ami természetesen nem je-

lentette azt, hogy korábban teljesen ismeretlen lett volna a társadalmi munka a lakosság előtt, ám azok a tettek jobbra az egyéni vállalkozások rubrikája alatt kerültek elkönyvelésre.

Lényegében tehát ez volt az első eset a falu történetében, amikor egy szűkebb közösség egységesen lépett fel saját céljai megvalósításáért. Az előtörténet röviden: Tát megyei tanácstagja a „saját” alapjából nyolcvanezer forintra pályázatot hirdetett; a felvétel a szokásos: az a helyi tanács tag nyeri el, aki minél több társadalmi munkát tud felajánlani választókerülete nevében és részvétele mellett. Rózsavölgyi Károly ígérete volt a legvonzóbb, de nemcsak az ígérete, mert a végelszámolásnál a Ságvári utcaiak „bűvészmutatványának” mérlege a következőképpen alakult: a nyolcvanezer fejében több mint egymillió forint értékű munkát végezték!

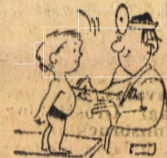
Ezért szólt azon az október végén eldőlőn a muzsika Táton. A hangulatnak, s természetesen a kereses vállalkozás felidézett részleteinek magam is tanúja voltam. A történet lényegében ennyi. Néhány tucat ember ünnepe, boldogsága, sikere és megerősödött hite. Így utólag sem tudok hozzátenni semmit.

Jól éreztem magam közöttük. F. P.

Elfogult sorok egy sikerélményről

A kartali győzelem

Feladni soha nem szabad

Amikor az ember teret kap, hogy újságba írjon, az első időkben fenntartások nélkül hiszi, most már övé a világ. Ilyenkor még semmit sem számít, hogy cikket nyomán elmarad a zajos siker. A kezdő újságíróknak olyan érzékeny füle van, hogy ő a legnagyobb csendből is képes kihallani írásai fergeteges visszhangját. Eljön aztán – kinél előbb, kinél csak később, embere válogatja –, amikor észreveszi, hogy csomagolnak, begyűjtik a tegnapi újsággal. Ellángol, elfüstöl a lap, benne az ő cikkével, az ő megváltónak hitt gondolataival. Ekkor jön rá, hogy az írás bizony elmegy, elmehet nyomtalanul.

Jó adag nyomdafestékek kell lefolyni a rotációs gépen, amíg megcsillan valami, ami visszaadja – vagy megerősíti – az újságíró munkája fontosságába vetett nélkülözhetetlen hitet. Azt hiszem, adagolva kapja az ember az efféle biztatásokat, mindig akkor, amikor már a legnagyobb szüksége van rá. Ha most példát akarok mondani, hogy mire gondolok, nekem mindjárt a Pest közeli Kartal jut eszembe...

Véletlenül jutottam el ide – ezen a pályán nagy szerep jut a véletlennek –, elég az hozzá, ugyancsak érdekes témát találtam. Ennek a községnek kincse, szemefénye a gyerek. A sok gyerek. Hadd írjam ide az akkori adatokat: 1937-ben 3300 lelket számlált a falu, 1960-ban már 4344 lakója volt, ma pedig 5300 fővel van a lélekszám. Ez a népességnövekedés tiszta, egészséges népszaporulat. Gyermekáldás. Ottjártamkor – 1979 végén – is 120 körül járt az évi születési szám. Ez persze nem jelentett felhőtlen boldogságot. Olyanformán van ez a falu a sok gyerekkel, mint a nagy családok. Épül, fejlődik a település, de a tanácsnak mindig meg kellett, s meg kell gondólnia: mire mennyi pénz

D. K. J.

Sikerélmények

Örömök mozaikjai

Sokféle válfaja van az örömeink. Erre különösen mostanában döbbenek rá, amikor gyakran faggatok tanácsadókat, öt évre szóló megbízatásuk derekán: érték-e el olyasmit, amiben választóik s ezáltal maguk is igaz örömlőket lelték?

Válaszuk eleinte mintha nem lenne túlságosan lelkes. Sejttem is az okát. Persze, messze az idők, amikor minden beszámolójukon egy-egy iskola, bölcsőde, orvosi rendelő, közért-bolt vagy egyéb új létesítmény avatását jelenthették be. Tény, hogy manapság jó, ha araszolva léphetünk előbbre; egyre kevesebb helyen telik százmilliósi beruházásokra. De vajon teljesen örömtelen-e így a lakosság érdekeinek képviselése, az önként vállalt közzolgáltatás?

Szó sincs róla! Emlékszem a fiatal nagyzémi műszerész mósolvára: józsefvárosi választókerületében, ahol sok magános idős ember él, sikerült elérnie, hogy a kis nyugdíjból élők – ilyenkor karácsonytájt – rendszeres segílyt kapjanak. Hát meg a néni, akinek elintézte, hogy villany helyett gázzal fűthessen, mert úgy olcsóbb... Valahányszor meglátogatja, úgy fogadja, mint édesfiát! Dunakeszi egy ugyancsak fiatal tanács tag sürgetésére alakították át az öregek napközijét úgy, hogy szükség esetén éjszakai szállást is nyújtsanak a rászorulóknak. Mindez nem igényel túl sok pénzt, a figyelmesség viszont nemcsak az idősek, hanem az egész lakosság közérzetét tette kellemesebbé.

Amint az is, hogy az egyik rákoskeresztúri tanács tag – törékeny, többgyermekes asszonyka – „eltérítette” a buszt hagyományos útvonalától, kijárta, hogy az a

bölcsőde közelébe kanyarodjék, ott legyen új megállója. Persze, fedett várófülkével. S nem is olyan „kis ügy”, amiről egy kispesti tanács tag, az Egyesült Villamosgépgyár telerkeszlője adott számot. A körzet villamos megállója már szinte megközelíthetetlen volt a sár miatt, egy teherautónyi soder segített volna. De nem akadt, aki önkéntes munkával lerakja. Végül – nagy meglepetésére – egy népes cigány család jelentkezett; apraja-nagyja egész napon át szorgalmasan dolgozott, egy csapásra módosítva a környéken róluk addig táplált véleményét...

Nem kisebb sikerélménye a tanács tagnak, ha tapasztalja, hogy igenis, van szava. Píllszentkereszten hallottam: egy újonc – a településfejlesztési kérdésekben meglehetősen járatos – testületi tag javaslatára sorolták az iskola szennyvízelvezetését előbbre az egyik új utca vízvezetékének bővítésénél. Végül – az egyik acélöntő tanács tag javaslatára – módosították a költségvetést, „sztornírozták” egy indokolatlan kinevezést.

S mi minden jelenthet még jóléti érzést? Talán furcsán hangzik, de még a harag is. Ha például megörölnék a kis település tanács tagjára, mert utcájukon végigmenve nem nyit be minden-hová egy-két baráti szóra. Különben várják: nagyon ragaszkodnak hozzá! Más jellegű, de ide tartozik az angyal földi tanács tag kissé kesernyés vallomása: hosszas utánajárására végre eltűntek egy dűledező házat, amelyek bontását már régebben megkezdtek, de abbahagyták.

„Negatív” örömforrás? Lehet. Mindenesetre szívből megköszönték neki a környékeliek.

G. Sz. L.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Korom Mihály
Athénba utazott

A Görög Kommunista Párt Központi Bizottságának meghívására hétfőn Athénba utazott **Korom Mihály**. Az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára az MSZMP képviselőjében részt vesz a GKP kedden kezdődő XI. kongresszusán. Kíséretében van **Gecse Attila**, a KB külügyi osztályának munkatársa.

Korom Mihályt az athéni repülőtéren **Antonisz Ambatielosz**, a Görög Kommunista Pár Politikai Bizottságának tagja, a központi bizottság titkára fogadta. Jelen volt **Dobos István**, hazánk athéni nagykövete.

Budapestre érkezett
a görög közbiztonsági
minisztérium küldöttsége

Hétfőn küldöttség élén hivatalos látogatásra Budapestre érkezett **Joannisz Skularikisz**, a Görög Köztársaság közbiztonsági minisztere, akit a Ferihegyi repülőtéren **Horváth István** belügymi-

niszter fogadott. Jelen volt **Panteis Economou**, a Görög Köztársaság nagykövete.

A bolgár népi ellenőrzés
küldöttsége Budapest

Hétfőn Budapestre érkezett a Bolgár Népköztársaság Állami és Népi Ellenőrzési Bizottságának küldöttsége. A delegációt **Konsztantin Gabrovski**, az Állami és Népi Ellenőrzési Bizottság elnökhelyettese vezeti. A delegáció megbeszéléseket folytat a KNEB képviselőivel a két szerv együttműködésének továbbfejlesztéséről. Látogatása során tanulmányozza két megyei Népi Ellenőrzési Bizottság munkáját is.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács kiemelkedően eredményes munkássága elismerésül, nyugállományba vonulása alkalmából **Farkas Bélát**, a Ganz Villamosági Művek fejlesztési igazgatóját a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki. A kitüntetést hétfőn **Gábor András** ipari miniszterhelyettes adta át.

Egyeztetett munkaprogram készül

Az ipar és a tanácsi szervek

Hétfőn az Ipari Minisztérium vezetőinek értekezletén, amelyen **Méhes Lajos** miniszter elnökölt — a tárca területi kapcsolatainak helyzetét, a megyei tanácsokkal kialakított együttműködés kérdéseit vitatták meg. A tanácskozáson részt vett **Papp Lajos** államtitkár, a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke.

Megállapították: az iparirányítás korszerűsítése a tanácsokkal kialakított együttműködésben is új követelményeket támasztott. A tanácsok ipari-szakigazgatási tevékenységének központi irányítása szervezetenként megváltozott, s az egységes iparpolitika érvényesítésében — a fejlesztési koncepciók kidolgozásánál — a mi-

nisztérium nem nélkülözheti a területi elképzelések, a várható kommunális beruházások ismeretét. A területi koordináció jelentőségét növeli, hogy az iparirányítás korszerűsítésével kedvező feltételek jöttek létre a szolgáltatások fejlesztésének összehangolására. Am a szolgáltatások szervezeti formáinak változása, bővülése — a kisvállalkozások megjelenése — szükségessé teszi az együttműködés még szorosabbra fűzését.

A kapcsolatok továbbfejlesztése, hatékonyabbá tétele érdekében a minisztérium a tanácsi hivattal egyeztetett munkaprogramot dolgoz ki.

A MEDOSZ vezetőségi ülése

A mezőgazdaság feladatai

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar teljesítette tervét; az ágazatok eredményesen járultak hozzá az ország fizetőképességének megőrzéséhez és kiegyensúlyozott beltöltést biztosítottak — állapította meg **Váncsa Jenő** mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter hétfőn a MEDOSZ központi vezetőségi ülésén, ahol az 1982. évi eredményeket elemezték és a jövő évi feladatokat vitatták meg. Az üzemek általános jó munkája és nem utolsósorban a kedvező időjárás hatására az állami gazdaságokban, tsz-ekben és a háztáji gazdaságokban egyaránt növekedett a termelés — az előző évihez képest összességében mintegy 4 százalékkal.

A jövő évi feladatokról szólva a miniszter elmondta: a cél a termelés további dinamikus növekedése, ám a minőségére is fokozott gondot kell fordítaniuk az üzemeknek, hiszen a nemzetközi piac igényeihez, így lehet igazodni. Az ágazati tervek különösen 1983-ban a mezőgazdaságban 1—2, az élelmiszeriparban 1,5—2 és az erdőgazdaságban 3—4 százalé-

kos termelésnövekedést irányoztak elő.

Ehhez a termelési alapok adtak, annál is inkább, mert az idén az üzemek 27,5 milliárd forint értékű különféle, beruházást valósítottak meg, s ezek belépésével a gazdálkodás feltételei tovább javulnak.

A gabonaprogram sikeres folytatásához jövőre a búza termőterületét 100 ezer, a kukoricáét 80 ezer hektárral célszerű növelni. Az állattenyésztésben a hústermelés fokozására a sertés-, a szarvasmarha- és a juhállomány növelése jön számításba. A baromfitermelést a piaci kereslethez kell igazítani. Szólt arról: amellett, hogy valamennyi ágazatban növelni kell a termelést, fontos az üzemek kiegészítő tevékenységének fokozása.

Befejezésül **Váncsa Jenő** hangsúlyozta: az üzemeknek a költség-gazdálkodás javítására szükségük van a belső tartalékok további feltárására, a takarékosabb energiagazdálkodásra, és a gépek jobb kihasználására.

Emlékezés Zamenhofra

Eszperantó békegyűlés

A Magyar Eszperantó Szövetség **Ludwig Zamenhof**, az eszperantó nyelv lengyel származású megalkotója tiszteletére — születésének évfordulója alkalmából — ünnepi békegyűlést rendezett hétfőn az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének Weil Emil termében. Ünnepi beszédet mondott **dr. Haszpra Ottó** egyetemi tanár, a Magyar Eszperantó Szövetség alelnöke. Az orvosok a békeért

mozgalmat — amelynek gondolata az atomháború elleni tiltakozás jegyében fogant, s az a több országban, így hazánkban is csatlakoztak hozzá az orvosok — **dr. Hollán Zsuzsa** akadémikus, az Országos Békatanács elnökségének tagja ismertette. A kulturális műsorban **Berek Katalin** és **Gera Zoltán** színművészek, valamint **Kiss Anna** énekművész eszperantó nyelven működtek közre.

Marjai József beszéde Moszkvában

Alapvető kérdés a magyar—szovjet együttműködés kölcsönös bővítése

Új épületet kapott hétfőn a moszkvai magyar kereskedelmi kirendeltség. Az új épületet **Marjai József** avatta fel.

Az ünnepi eseményen részt vett a Moszkvában tartózkodó **Ambur János** külkereskedelmi miniszterhelyettes, **Rajnai Sándor**, hazánk moszkvai nagykövete és **Molnár Endre**, a moszkvai magyar nagykövetség kereskedelmi főtanácsosa.

Szovjet részről jelen volt **Nyikolaj Talizin**, **Oleg Csukanov**, az SZKP KB osztályvezető-helyettese, **Vlagyimir Promiszlov**, a moszkvai városi tanács elnöke, a Szovjetunió és az Oroszországi Föderáció több minisztere és miniszterhelyettese, a tervező- és építővállalatok, valamint a Szovjetunió külkereskedelmi vállalatainak számos képviselője.

Az ünnepségen **Marjai József** beszédet mondott, s ebben a többi között hangsúlyozta:

A mai kiéleződött nemzetközi helyzetben, a bonyolult és nehezebbé vált gazdasági körülmények között még inkább szükségét érezzük annak, hogy együtt gondolkodjunk, összehangoltan cselekedjünk. Tudatában vagyunk annak, hogy a szocializmust, a kommunizmust építő közös munkánkban csak teljes egységben érhetünk el eredményeket. Ezt fogalmazta meg az MSZMP KB december elsejei ülése is, amikor üdvözölte a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának elnökét, hogy töretlenül folytatja lenini bel- és külpolitikai irányvonalát, kinyilvánította pártunk határozott szándékát, hogy a jövőben is az elvek és a célok közössége alapján, az internacionalista hagyományok szellemében munkálkodik az SZKP-hoz fűződő elvtársi kapcsolatok erősítésén, népeink megbonthatatlan barátságának és sokoldalú együttműködésének fejlesztésén.

Az MSZMP Központi Bizottsága megállapította, hogy népünk a párt vezetésével kiegyensúlyozott politikai légkörben, eredményesen dolgozik az 1982. évi feladatok megoldásán.

Nyitott gazdaságú országunk a legszélesebb értelemben vett nemzetközi munkamegosztásban való részvétel, széles körű kap-

csolatok nélkül nem léphet előre — hangsúlyozta **Marjai József**. — Külgazdasági kapcsolataink feltételeinek változása, tartós szűkülése ezért nem nemcsak fejlődésünket, hanem elért színvonalunk megtartását is akadályozhatja. Ezért szállunk szembe minden olyan kezdeményezéssel, amely a normális érintkezést, a kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlődését kívánja korlátozni, vagy megszüntetni. Ez a tevékenységünk nem szűk körű, hanem erőteljesebb, szélesebb, mint országunk méreteiből talán következnék, és meggyőződésünk, hogy nem hiábavaló.

Alapvető jelentőséget tulajdonítunk gazdasági kapcsolataink fejlődésének a KGST-országokkal, elsősorban a Szovjetunióval. Minden erőnkkel törekszünk erősíteni a szocialista integrációt. Együttműködésünk a szocialista országokkal pótolhatatlan és nélkülözhetetlen számunkra. A közösen elért eredmények megőrzése, erősítése, fejlesztése közös feladatunk.

A Magyar Népköztársaság számára meghatározó jelentőségűek a Szovjetunióval kialakult gazdasági kapcsolatok. Úgy véljük, hogy a műszaki fejlődésnek, a hatékonyság növelése iránti törekvéseknek az áruforgalomban a következő időszakban erőteljesebben kell kifejezésre jutniuk. A szerkezeti arányok módosítása jelentősebb feszültségek előidézése nélkül csak fokozatosan, az objektív adottságok és a teherbíró képesség figyelembevételével, kellő körültekintéssel valósítható meg.

Marjai József rámutatott arra is, hogy a népgazdaságaink számára hasznosítható pótlólagos források biztosítása és egymás igényeinek még nagyobb fokú kölcsönös kielégítése érdekében nem elégszünk meg a gazdasági együttműködésnek a jelenlegi öt-éves tervidőszakra előirányzott és a közös dokumentumokban rögzített igen nagy volumenével és magas szintjével. Számunkra alapvető kérdés az együttműködés kölcsönös bővítése. Ez az oka annak, hogy újabb és újabb magyar javaslatokkal, kezdeményezésekkel törekszünk kapcsolatainkat bővíteni és fejleszteni.

A bővítés lehetőségeinek vizs-

gálata mellett nem csökkenhet a már vállalt kötelezettségek pontos, előirászterű teljesítésére irányuló figyelem. Ezen a téren javulásra van szükség. Az utóbbi években gyakran előfordultak szállítási lemaradások, amelyek az árucserre-forgalom egészéhez képest ugyan csekélynek tűnhetnek, de a váratlan késés, vagy kiesés esetenként szinte megoldhatatlan problémát idéz elő egy-egy iparág, vagy a lakossági ellátás területén. A már legyártott termékek szállítását a vasúti fuvarozásban, áruforgalomban megmegező problémák akadályozzák.

A sokoldalú együttműködés és a magyar—szovjet kapcsolatok elmélyítése és bővítése szempontjából nagy várakozással tekintünk a közelgő felső szintű gazdasági értekezlet elé. A gazdaságainkban kialakult helyzet, a fejlődés intenzív szakaszára történő áttérés szükségessége minőségi változásokat tesz szükségessé a KGST-országok együttműködésében is. A jelenleg kialakult kapcsolataink alapjait megőrizve, az adottságok és feltételek figyelembevételével, határozott előrelépésre van szükség. A magunk részéről továbbra is aktívan részt kívánunk venni az előkészítő munkában, szeretnénk mindent megtenni a felső szintű gazdasági értekezlet eredményes megvalósítása érdekében — mutatott rá beszédében a Minisztertanács elnökhelyettese.

Az ünnepségen **Marjai József** kitüntetésekkel adta át a szovjet és a magyar beruházó, tervező és kivitelező vállalatok dolgozóinak.

Az új magyar kereskedelmi kirendeltség Moszkva központjának közelében, szovjet tervek alapján és szovjet építővállalatok, valamint magyar alvállalkozók munkájának eredményeként épült fel. A 23 ezer négyzetméter alapterületű, hatszintes reprezentatív épület több mint hetven, eddig a város tizenhét pontján szétszórva működő kereskedelmi képviselőnek ad otthont. A színvonalasabb kereskedelmi munkát segíti elő a kiállítótér és a csaknem kétszáz személy befogadására alkalmas konferenciaterem. A kereskedelmi kirendeltséghez mintegy százággyas szálloda is tartozik.

Illyés-est Moszkvában

Illyés Gyula 80. születésnapja alkalmából irodalmi estet rendeztek hétfőn a moszkvai magyar nagykövetségben, amelyen a moszkvai Művész Színház színészei olvastak fel **Illyés** verseiből, majd — képmagnó segítségével — magyar művészek tolmácsolásában hangzottak el **Illyés** művek. Az irodalmi esten megjelent a szovjet kulturális élet számos képviselője és több politikai személyiség is. A vendégek megtekintették az **Illyés Gyula** életét bemutató fotókiállítását. A műsor után **Rajnai Sándor**, hazánk moszkvai nagykövete fogadást adott a vendégek és a művészek tiszteletére.

Magyar—jugoszláv
oktatási tanácskozás

Magyar—jugoszláv oktatási tanácskozás kezdődött hétfőn az Országos Pedagógiai Intézetben.

Az első napon a magyar delegáció vezetője, **Bakonji Pál**, az OPI főigazgató-helyettese referátumában tájékoztatást adott a hazai nevelésügy tartalmi megújulásának eddigi tapasztalatairól és ismertette a további terveket.

Mihailo Juhász, a Szerb Pedagógiai Intézet igazgatóhelyettese előadásában — egvebek között — ismertette hogy a jugoszláv oktatási rendszerben több nehézséget tapasztaltak az elmúlt évek tanítási gyakorlatában.

Szolidaritás Uruguay népével

A Szolidaritási Bizottság és az Országos Békatanács szervezésében uruguayi szolidaritási gyűlést tartottak hétfőn a Danuvia Központi Szerszám- és Készülékgyárban.

A gyűlésen **Antonio Tamayo**, az Uruguayi Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja beszélt

hazája jelenlegi helyzetéről. A résztvevők az uruguayi juntához intézett táviratban követelték a demokratikus szabadságjogok helyreállítását, a politikai foglyok, köztük **Liber Seregni** tábornok, a Széles Front elnöke szabadon bocsátását.

Leválasztották a Progressz 16-ot

Pihenőben a szovjet űrpáros

Orvosi vizsgálatokkal, a földi körülmények elviseléséhez szükséges gyakorlatokkal tölti napjait a bajkonuri űrközpontban a **Szaljut 7** űrállomás két utasa, aki pénteken este tért vissza rekord-hosszúságú expedíciójáról. **Anatolij Berezovoj** és **Valentyin Lebegyev** már újságírókkal is találkozott, s mint elmondták, közérzetük jó. Egészségi állapotuk az első ellenőrzések objektív adatai alapján is tökéletesen kielégítő. Mint **Berezovoj** közölte, az orvosok kéthetes pihenést írtak elő számukra, hogy ismét maradéktalanul alkalmazkodhassanak a földi körülményekhez. Ezt követően térnek vissza Csillagvárosba, hogy az új évet már családjuk körében ünnepeljék.

Három nappal az űrhajósok visszatérése után hétfőn este

moszkvai idő szerint 18 óra 22 perckor leválasztották a **Szaljut 7** űrállomásról a **Progressz 16** automatikus teherszállító űrhajót. Most fordult elő első ízben, hogy egy teherszállító űrhajó a kozmonauták távozása után még néhány napig együtt keringett az űrállomással. A **Progressz 16**-ot november elején bocsátották fel, üzemanyag- és élelmiszer-utánpótlással a fedélzetén. Hajtóművei segítségével több ízben módosították, korrigálták az űrközpont pályáját. Leválasztása után a **Progressz 16** visszatér a Föld légkörébe, s a légkör sűrűbb rétegeiben elődeihez hasonlóan eléget, megsemmisül.

A **Szaljut 7** űrállomás-automatikus üzemmódban folytatja keringését a Föld körül.

Konferencia a fővállalkozásról

Versenyképes értékesítés

Gazdaságunk jelene és jövője szempontjából döntő fontosságú, hogy a nemzetközi kereskedelem-ből minél nagyobb részt vállaljunk, ennek megfelelően kereszünk az új lehetőségeket, azt, hogy milyen létesítményeket, rendszereket értékesíthetünk gazdaságo-san és versenyképesen. Piaci pozícióinkat szükséges a fővállalkozás alkalmazásával is megerősíteni. Ha megtanuljuk, hogyan kell ezt jól csinálni, s a világ élvoná-lában haladóktól elsajátítjuk mód-szereiket — azokat saját körülményeinkhez alakítjuk —, akkor céljaink eléréséhez közelebb ke-rülünk — mondotta Juhász Adám ipari miniszteriumi államtitkár az MTESZ székházában hétfőn kez-dődött kétnapos konferencia plená-ris ülésén.

A Szervezési és Vezetési Tudo-mányos Társaság, valamint a Ma-gyar Kereskedelmi Kamara által rendezett tanácskozáson az állam-titkár rámutatott: a fővállalkozói tevékenységben a tudás, a felhal-mozott szakmai tapasztalat játsz-sza az elsődleges szerepet. A ve-vő jelentősen többet fizet, ha a fővállalkozó garantálja a létesít-mény hatékony működését, a fej-

lesztést elősegítő ismeretet, ha megfelelő szolgáltatásokkal bizto-sítja a folyamatos és gazdaságos működést. A hazai vállalatoknál azonban még nem tudatosult elég-gé e szellemi munka különleges jövedelemtermelő képessége.

A plenáris ülésen Havas Péter, az Állami Fejlesztési Bank ve-zérigazgatója a fővállalkozás sza-bályozási feltételeiről tartott elő-adást. Hangsúlyozta: a jó szabá-lyozó rendszer mindenképpen elősegítheti a vállalkozó szellem kialakulását.

Dobos István, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökhe-lyettese a fővállalkozásoknak egy közelmúltban befejeződött vizs-gálatáról számolt be. A tapaszta-latok azt mutatják, hogy bár az elmúlt években a magyar válla-latok sokat megtanultak a fővállalkozási tevékenységből, még számos — nem egyszer a kiírás elnyerését megíhúsító — hibát kö-vetnek el. Kívánnivaló, hogy ma-ga után a piacutatót és szervező munkát.

A konferencia, melynek nyitó-ülésén részt vett Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyette-se, szekcióülésekkel folytatódott.

Egy hét a világgazdaságban

Kereskedelmi kérdőjelek

Az elmúlt hét világgazdasági eseményeinek középpontjában a GATT-konferencia utóregzései álltak. A vezető kereskedelmi ha-talmak képviselői meglehetősen eltérően értékelték a világkeres-kedelmi tárgyalások sikerét, illet-ve sikertelenségét. Persze, a meg-ítélés nézőpont kérdése. Úgy tű-nik, a genfi értekezlet első szá-mú nyertese Japán, hiszen a szí-getországot nem érték nyílt tá-madások gátlástalan exportja, il-letve egyes mezőgazdasági termé-kek bevitelét korlátozó protekcio-nista intézkedései miatt.

A várakozásoknak megfelelően, az ötnapos tárgyaláson az Állami Piac agrártámogatási rend-szere kavarta a legnagyobb vi-hart. A Tízek a mezőgazdasági exportot jelentősen szubvencio-nálják, s Washington véleménye szerint éppen e támogatások miatt került jó néhány amerikai termék hátrányba a világpiacra. Az Egyesült Államok szerette volna elérni, hogy érdemi tár-gyalások kezdődjenek a kérdé-sről, ehelyett azonban csak — már eleve kilátástalannak ítélt — „ál-talános jellegű” eszmecsere-re kerül majd sor. A nyugat-európai gazdasági integráció nem volt hajlandó engedni álláspontjából, és eddigi gyakorlatát továbbra is fenntartja. Rövid időn belül tehát másodsor jött létre gazdasági kérdésben nyugat-európai egység az Egyesült Államokkal szemben. (Ismeretes, hogy a Közös Piac egységes, elutasító magatartást tanúsított — nem is eredményte-lenül — a szibériai földgázveze-téssel kapcsolatos amerikai em-bargóval szemben.)

Megtorlás várható

Washingtonat felbőszítette, hogy a Tízek szembeszállnak követeléseikkel. Vezető amerikai gazda-sági hivatalnokok a múlt héten többször is Brüsszelére ad-ták, hogy az USA nem hagyja el-lenintézkedés nélkül a közös pia-ci államok hajthatatlanságát az agrár-export kérdésében. Miután Washington a mezőgazdasági ki-vitel csaknem kétfélmilliárd dollá-r visszacsúszott a Közös Piacot okolja, számítani lehet „megtor-lásra”. Szó van arról, hogy maga az Egyesült Államok is szubven-cionálni fogja az agrár-exportot, és a kongresszus sem zárkózik el protekcionista intézkedések meghozatalától.

A napokban amerikai—nyugat-európai gazdasági megbeszélések kezdődnek, s ha nem sikerül meg-egyezésre jutni az agrárkérdés-ben — márpedig igen csekély az esély a „kibékülésre” —, látvá-nyos és kegyetlen kereskedelmi háború kezdődhet az óceán két partja között. Elvben persze, ez nem célja Brüsszelnek, sem pe-dig Washingtonnak, de a recess-zió és a dekonjunktúra idején végül is mindenkinek a saját ex-portérdekei a legfontosabbak. Eppen az elvadult kereskedelmi, elsősorban exportkényszer ide-jén már az is eredménynek te-kinthető, hogy a GATT-konferen-cia zárónyilatkozata állást foglalt a nyílt kereskedelmi rendszer mellett. Persze, minden doku-mentum, nyilatkozat annyit ér, amennyire betartják; ezért csak a jövő adhat arra választ, hogy enyhülni fognak-e a jogellenes kereskedelmi korlátozások a vi-lágkereskedelemben. Annyi bizo-nyos, hogy ameddig a dekonjunktúra világszerte nem mérséklődik, addig a jelenlegi gyakorlat nemigen fog módosulni.

Az Európai Gazdasági Bizott-ság az elmúlt héten adatokat tett közzé a kelet—nyugati keres-kelem alakulásáról az első félév-ben. Amint erről a Magyar Hír-lap is beszámolt, idén — negyed-század óta először — a KGST-hez tartozó európai szocialista orszá-gok összességében aktívummal zárják majd nyugati kereskedel-mi mérlegüket. Ez önmagában je-lentős eredmény, hiszen elejét ve-szi az adósságok további növeke-désének. A várható aktívum két

okra vezethető vissza. Egyrészt a Szovjetunió növelte nyers- és fű-tőanyag-szállításait Nyugatra, másrészt a kisebb KGST-orszá-gok visszafogták tőkés relációból származó behozatalukat.

Csökkenő export

Az ideai esztendő első hat hó-napjában, az Európai Gazdasági Bizottság adatai szerint a kisebb európai KGST-országok tőkés be-hozatala 21 százalékkal esett vissza a tavalyi év azonos idő-szakához képest. (1980-ban négy, tavaly pedig 6 százalékkal volt az importvisszaesés, éves szinten.) De nemcsak a behozatal, hanem — a Szovjetunió kivételével — az export is mérséklődött. A ki-sebb európai KGST-államok 1982 első felében 6 százalékkal ke-vevesebbet exportáltak a fejlett tőkés országokba, mint egy évvel korábban. A kivitel visszaesésé-ben nem csekély szerepet játszott és játszik a dekonjunktúra, a kedvezőtlen értékesítési lehetőségek, valamint a nyugati orszá-gok egyre következetesebb pro-tekcionista kereskedelem-politika-ja. Nem kétséges azonban, hogy viszonylag még mindig kevés KGST-országbeli feldolgozott ter-mék versenyképes a külpiacra. Ráadásul a szocialista országok nyugati kivitelében magas az úgynevezett érzékeny árucikkek aránya. (Ezek közé olyan termé-kek tartoznak, amelyekből a tőkés országokban túlermelés van, illetve ilyenek a „válságiparágak” produktumai.) A nyugati piaco-n egyre veszélyesebben konkurrálnak az újonnan iparosodó országok — többek között Szi-ngapúr, Brazília, Hongkong, Dél-Korea — is, amelyek sok eset-ben éppen hagyományos „szocia-lista” exportcikkkel jelentkez-nek.

Nem kétséges: kedvező vilá-gazdasági helyzetben minden orsz-g az elsősorban úgy igyekszik kereskedelmi aktívumot elérni, hogy a kivitelét növeli. A meg-változott külső és belső gazda-sági körülmények azonban igen sok államot — még a leggazga-gabbakat is — arra kényszeríte-nek, hogy mérsékelje behozatalát. Mindez persze nem ment fel az export fokozásának követelmé-nye alól, hiszen hosszabb távon csak a kivitel erőteljes növelésé-vel érhető el egyidejűleg külke-reskedelmi mérlegtöbblet és gyor-sabb gazdasági növekedés. A szoc-ialista országoknak is előnyö-sebb lesz, ha majd a jövőben a mérleg egyensúlyát, illetve aktívumát fokozódó exportteljesít-ménnyel érik el. Ehhez azonban a termelési struktúra gyorsabb át-alakítására, a piacképesség növe-lésére, s nem utolsósorban „egész-

séges”, vagy a jelenleginél jóval egészségesebb világgazdasági, konjunkturális helyzetre van szükség.

A fejlett tőkés államokban az állami vállalatok sem vonhatják ki magukat a tartós gazdasági visszaesés hatásai alól. Akárcsak a magáncégeknek, az állami válla-latoknak is mind több a gondjuk, mind nagyobbak a veszteségeik, értékesítési nehézségeik. Nemré-giben jelentette be Párizs, hogy a francia állami ipar több milliárd frankos „segélyinjekcióban” részesül 1983-ban, a versenyké-pesség megtartása, illetve a vesz-teségek kiküszöbölése érdekében. Az elmúlt héten Ausztriából ér-keztek hasonló hírek. Bécsben bejelentették, hogy az osztrák ál-lami ipar a jövő év végéig ösz-szesen 3,5 milliárd schilling se-gélyben részesül.

Mentőv a svéd iparnak

Svédországban is mentővet nyújt a kormány — 4,4 milliárd korona értékben — a bajba jutott állami iparnak. Elsősorban a bányászatban, valamint az acél- és faiparban tevékenykedő cégek küszködnek pénzügyi zavarokkal. Átszervezik a 12 évvel ezelőtt lét-rehozott, mintegy 30 állami válla-latot egyesítő holdingot, a Statsföretagot. A tervek szerint a mammutcégről leválasztják a legveszteségesebb vállalatokat, s egy kézben összpontosítják a fa-feldolgozó ipart. Szó van arról is, hogy az állam átvállalná, illetve leírná a holding adósságait. A Statsföretag azonban csak egy ré-sze a betegeskedő állami iparnak. Súlyos veszteséget mutat a hajó-építő ipar is, s ezért a tervek szer-int az egész állami ipar számá-ra válságterv kidolgozására kerül majd hamarosan sor.

Az állami vállalatok megerősí-tése, megsegítése egész Nyugat-Európában napirenden van. Nagy-Britannia kormánya is már több esetben beadta a derekát, a „vaslady” ugyanis egészen az utóbbi időkig mindenfajta támo-gatást ellenezett. A munkanélkü-liség további növekedésének ré-mében azonban újabban Londont is akcióra készítették. Az Egyesült Ál-lamokban — ahol az állami szekt-or-nak továbbra is fontos szerepet szánunk a gazdasági életben az egyes országok.

Gonda György — Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 7-TŐL

Devizanem	Vétel Árfolyam	Közép 100 egységre	Eladási forintban
Angol font	6483,15	6489,64	6496,13
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	82,91	82,99	83,07
Dán korona	462,26	462,72	463,18
Finn márka	736,07	736,81	737,55
Francia frank	574,43	575,00	575,58
Hollandi forint	1480,97	1482,45	1483,93
Japán yen (1000)	160,68	160,84	161,00
Kanadai dollár	3227,95	3231,16	3234,41
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	569,82	570,39	570,96
NSZK-márka	1628,26	1629,89	1631,52
Olasz líra (1000)	28,14	28,17	28,20
Oszták schilling	231,67	231,90	232,13
Portugál escudo	43,88	43,92	43,96
Spanyol peseta	31,44	31,47	31,50
Svájci frank	1895,46	1897,36	1899,26
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3992,97	3996,97	4000,97

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKÉ) ÁRFOLYAMOK ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 7-TŐL

Pénznem	Vásárolható legmagasabb bankjegy- értékek	Vétel Árfolyam	Eladási 100 egységre, forintban
Angol font	50	6294,95	6684,33
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	80,50	85,48
Dán korona	1000	448,84	476,60
Finn márka	100	714,71	758,91
Francia frank	500	557,75	592,25
Görög drachma	500	51,39	54,57
Hollandi forint	1000	1437,98	1526,92
Japán yen (1000)	10 000	156,01	165,67
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3134,24	3328,12
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	553,28	587,50
NSZK-márka	1000	1580,99	1678,79
Olasz líra (1000)	50 000	27,32	29,02
Oszták schilling	1000	224,94	238,86
Portugál escudo	5000	42,60	45,24
Spanyol peseta	5000	30,53	32,41
Svájci frank	1000	1840,44	1954,28
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	20,11	21,35
USA-dollár	100	3877,06	4116,88

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ HIVATALOS ÁRFOLYAMOK VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I KÜZLESNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

A KOPINT jelenti

Drágább lett a cukor

Az arany — akárcsak októ-berben — novemberben is ve-sztett árából, míg tovább emelkedett az ezüst és a pla-tina jegyzése. Az elmúlt hó-napban ugyancsak magasabb lett a réz, és rézhulladék, va-lamint az alumínium ára (sor-rendben: 2,7, 1,8 és 5,5 száza-lékkal). A réz árának alakulá-sában a piaci értéktételen-ki-vül szerepet játszott néhány amerikai rézkitermelő vállalat (ASARCO Inc., Newmont Mi-ning Corp., Kennecott Corp.) áremelése is. A színesfémek nagy részének jegyzése esett, ezek közül legerőteljesebben a nikkelé (9 százalékkal), wolframé (7 százalékkal) és a kadmiumé (5 százalékkal) csökkent. A kobalt ára a szeptemberi és októberi nagy árzuhanások után no-venemberben stagnált, akárcsak a krómé. Az acélfélék közül kiemelt helyen áll a durva-és középmez 10 százalékos ár-

esése. A nyersgumi londoni jegyzése 48—49 penny között ingadozik kilogrammonként, a gyapjú ára 2—5 százalékkal lett magasabb. A gabonafélék árjegyzése viszont — ellentét-ben az októberi jegyzésekkel — 5—10 százalékkal nőtt. Példa-ként a kukorica, búza és szó-jabab 6, a zab 8, a szójadara 10 százalékkal drágult. A nö-vényi olajok közül kicsit súly-lyedtt a napraforgó-, repce- és a lenmagolaj jegyzése. A Szovjetunió és Kína vásárlá-sai 12 százalékkal nyomták fel-jebb a cukor árat, 8 százalékkal emelkedett a kávé jegyzé-se is. A zsír 16 százalékkal zu-hant le.

USA-DOLLAR árfolyama 1982. december 3-án:

London	0,6090
Bécs	17,09—17,19
Brüsszel	47,80—47,86
Párizs	6,8975—6,9025
Frankfurt	2,4300—2,4315
Milánó	1409,00—1410,00
Amszterdam	2,6735—2,6750
Tokió	247,85

Társultak a kisiparossal

A hír: a Szerszámgépipari Művektől egy kisiparos kétmillió forint értékű számjegyzérlésű szerszámgépet rendelt. A kisiparos Furmen Imre esztergyósi, akitől megkérdeztük: mire használja fel a nagy teljesítményű, nagy precizitású NC-gépet, s mielőtt futja a gép kifizetésére.

Targoncákhoz fogok alkatrészeket gyártani. Bár már esztendő óta csinálom autoalkatrészeket — többnyire kisiparosoknak vagy szövetkezetek részére —, ezúttal olyan megrendelést kaptam szövetkezetektől, állami vállalatoktól, amelyet csak ezzel a speciális NC-géppel tudok ellátni. Az ötletet a balkányi térség adta: bolgár villás targoncák felújításához szükségük lenne gömbcsuklóra. Az AUTOKER és a MOBIL ugyancsak szívesen vásárolna tölem gömbcsuklókat, mivel ez egy olyan alkatrész, amelyből esztendő óta krónikus hiány van. (A külföldi partnerek a hazai igényeknek csak egy töredékét tudják teljesíteni, s emiatt sok anyagmozgató gép kihasználatlanul parlog a hever — a szerk.) A MÚART, amely forgalmazza ezeket az alkatrészeket, hateres darabra adott megrendelést. Ez azonban olyan mennyiség, melyet hagyományos szer-

számgépeken képtelenség előállítani. Ez a korszerű masina ugyanis öt hagyományos gép, és öt ember munkáját végzi el.

A legnagyobb gondot ezek után a pénz előteremtése jelentette, hiszen saját erőből képtelen lennék ilyen hatalmas összeget kifizetni. Végül is hosszas egyezkedés és utánajárás után sikerült megállapodást kötnünk, mely szerint a MÚART megveszi a gépet, a felét kifizeti és a másik felére OTP-kölcsönt vesznek fel. Öt esztendő alatt visszafizetem a gép árát. Egyelőre nem lesz könnyű elkezdni a munkát, hiszen meg kell tanulni a bonyolult gép kezelését, a program beállítását, de úgy vélem, egy-két hónapon belül már teljes kapacitással dolgozhatok. Néhány ilyen gép az egész ország gömbcsuklóhiányát megoldhatná.

Reméljük, lesz is rá vállalkozó; a gömbcsukló mellett még nagyon sok hiányzó alkatrész van, amelyeket — az elegendő import hiányában — kisiparosok gyártanak. És mindehhez nagy segítséget nyújt — remélhetőleg folytatása is lesz —, hogy az OTP, és a forgalmazó vállalat is hozzájárul a termelés feltételeinek megteremtéséhez. B. M. E.

Egy hét a világgazdaságban

A szingapúri példa

Közeledik az év vége, belelaptopunk az elmúlt tizenkét hónap folyamán ezen a helyen hetente megjelent írásainkba. Szó, ami szó, sem külön-külön, sem pedig együtt nem valami szórakoztatóak. Szinte hétről hétre valami kellemetlenről van bennük szó. (Olvasóink talán elhiszik, hogy ez nem volt „szerkesztői ukáz”, sem pedig a személyes örömszerzés egyik módja.) Súlyosbodó munkanélküliség, erősödő verseny, csökkenő reálbérek a világban — növekszik viszont a jövedelemtulajdonosok (állam, vállalatok, lakosság) gazdasági helyzetének bizonytalansága.

E cikk témáján gondolkodva, elhatároztuk, hogy szakítunk a világgazdasági helyzet által rákényszerített hagyományokkal. Most, karácsony előtt, megpróbálunk a tőkés világgazdaságból, valami „könnyedebbet” kivenni. Az olvasó, aki hétről hétre velünk tartott a lap hetedik oldalán, át fogja érezni, milyen nehéz volt ez a feladat. Nem akartunk ugyanis megállni az áruházi kirakatok látványának felszínességénél. Az ugyanis, hogy a koppenhágai vagy római nagyáruház választéka szemre is bővebb, mint egy másik fővárosé, még nem jelenti feltétlenül azt, hogy Dánia vagy Olaszország az élen járna a gazdasági válság leküzdésében is.

Vasárnap Franciaországban

Kicsit meghökkenést okozhatunk: az igazság talán fordítva áll: recesszió idején, amikor a kínálat és a kereslet egyensúlya az előbbi javára bomlik meg, a fejlett tőkés országokban a választék bővülése, erőteljesebb kereskedelmi munka figyelhető meg. Nyugaton járt turistáink valószínűleg meglepve konstatálják, milyen sok üzlet van nyitva marginális forgalom reményében vasárnap, például Franciaországban. Témánk azonban most nem ez. Egy olyan példát szeretnénk találni, mely azt mutatja, hogy a jelenlegi világgazdasági helyzetben is lehet, ha nem is gondtalanul élni, de többé-kevésbé a megszokott módon „talpon maradni”.

Ennek megfelelően kerestük cikkünk témaországát. Nyugat-Európát gondolatban hamarosan elhagytuk, és nem találtunk megfelelő példát az amerikai kontinensen sem. Így „léptünk” át az ázsiai fejlődő világba, Szingapúrba. Önmagában az, hogy a térkép-ről célunknak csak Szingapúrt tudtuk kiválasztani, elmond valamit a jelenlegi világgazdasági helyzetről. Lehet ugyan az ország útja bármily sikeres, mégis kétséges, hogy a 2,4 millió lakosú kicsi szigetország modellje ad-e általánosítható tanulságokat. A szingapúri megközelítésnek van azonban egy feltétlenül érdekes eleme, az „emberi tényező”.

Az ország nyers- és alapanyagokkal gyakorlatilag nem rendelkezik, a víztől az energiáig mindent importál. A kormány a takarékosagot így érthető okokból „nemzeti” ügyként kezeli és széles körű propa-

gandával igyekszik tudatosítani az egyénekben saját cselekvési területet. Például: minden szállodában kis broszúra fogadja a vendéget. Azzal kezdődik a füzetke, hogy Szingapúrnak az elkövetkező öt évben vízre mintegy negyedmilliárd dollárt kell költenie. Ezek után következnek a pazarlás elkerülését célzó konkrét tanácsok. Megtudhatjuk a szövegből, hogy borotválkoznunk egy pohár vízzel is lehet — ekkor a fogyasztás negyed liter —, folyatható azonban a víz akár két percig is. Ezzel a kényelmes „szakállhántással” viszont 18 liter vizet engedünk le hiába. A broszúra figyelmeztet a kádas ülőfürdő gazdasági veszélyeire is: ha telegegyedjünk a kádat, csaknem 160 liter vizet használunk el. Ha ellenben csak zuhanyozunk, már 70 literből kijövünk. Ha viszont a szappanozás alatt elzárjuk a csapot, további megtakarítást érhetünk el. Aligha hisszük, hogy van olyan szállóvendég, aki a kedves hangú és racionális érvelésre megáldáná a vállát, és „csak azért is” naponta kétszer telegegyedni a kádat...

Nem kevés gondot okoz a kormány a sziget kis területe és viszonylag nagy népsűrűsége. Ha Szingapúrban nem fordítanak különleges „gondot” a motorizációra, az országban aligha lehetne közúton közlekedni a nem túl távoli jövőben. A kormány ennél fogva „ösztönző” és „kényszerítő” intézkedések egész sorát léptette életbe. A „beavatkozás” már a gépkocsi vásárlásánál kezdődik. Különböző adók és illetékek segítségével egy közepkategóriájú japán autót dollárban számolva a jobb Mercedes-szel azonos szintre tornázzák fel. A benzínár literenként mintegy fél USA-dollár, a gépkocsit ezenfelül évente útdadó terheli. A legérdekesebb azonban az a mód, ahogy a városi hatóságok a belváros utcáit igyekeznek tehermentesíteni. Ha valaki reggel 7 és negyed 11 között kíván a City-be hajtani, és egyedül ül az autójában, 4 szingapúri dollárt kell lefizetnie az útmenti bódében. Ha ellenben három másik társával megosztja gépjárművét, már mentesül az illeték alól. A cél nyilvánvaló: ösztönözni a tulajdonosokat arra, hogy „egyesítve erőiket”, közösen használják gépparkjukat. (A helyzet megítéléséhez hozzátartozik, hogy taxi bőven van, és díja Nyugat-Európáéval összehasonlítva, kifejezetten olcsó.) Az utazó pedig csak akkor csodálkozik a városállam európai összehasonlításban is feltűnő tisztaságán, ha nem látja meg a táblákat: szemtelenséért akár 500 szingapúri dollár büntetés is kiszabható. (Az összeg mintegy 250 USA-dollárnak és egy helyi elfogadható havi fizetésnek felel egyébként meg.)

A tegnapi sikerek...

Szingapúrnak ma már van mire vigyázni. 1965-ben ugyanis, amikor az ország teljesen és véglegesen függetlenné vált, a mai világváros helyén csak egy

jókora falu állt. A lakosság nagy része a közvetítő kereskedelem-ből élt, nyersanyag persze akkor sem volt, gyakorlatilag mindent abban az időben is importált a város. Az uralomra kerülő Népi Akciópárt és miniszterelnök vezetője, Li Kuan Ju már 1965-ben változtatni kívánt a helyzeten, elhatározva, hogy Szingapúrnak a térség szolgáltatóközpontjává kell válnia. Bankok, biztosítótársaságok, szállítványozási vállalatok nőttek ki a földből, dokkok és szállodák létesültek — a szolgáltatószféra súlya a GDP-ből mára megközelíti a 70 százalékot. A hetvenes évek folyamán az ország nemzeti jövedelme évente tíz százalékot meghaladó ütemben gyarapodott, ez a recesszió hatására az idén várhatóan 5-6 százalékra „zuhan”, vissza.

Nyilvánvalóan lehetetlen azt állítani, hogy a kínaiak, a malájok és az indiaiak (valamint bevándorolt fehérek) e kicsiny közössége immunissá válhatott volna a világgazdasági válság iránt. Szingapúrt súlyosan érintette az olaj és olajtermékek keresletének mérséklődése, hiszen a világ harmadik legnagyobb finomítóközpontjával rendelkezik. A nyersanyagok árainak süllyedése kikezdte a közvetítő kereskedelem profitját. A fogyasztói kereslet visszaesése, az olcsóbb fejlődő országok árversenye elsősorban a sziget fa-, bútór- és ruházati ipárát sújtotta. Egy szó mint száz: Szingapúrnak is rá kellett jönnie: a tegnapi sikerek cseppet sem elegendőek a mai boldoguláshoz.

...és a holnapi feladatterv

A szingapúri közigazdászok a kiutakat abban látják, hogy a jól képzett munkaerőre támaszkodva, tökeintenzív, magas műszaki színvonalú termékeket állítson elő. Nem mellékes ugyanis, hogyan használja fel a helyi ipar az importált nyersanyagot, mennyi hozzáadott értéket „tesz bele”. A nyolcvanas évekre kidolgozott iparfejlesztési stratégia szerint dinamikus fog fejlődni az elektronikai ipar, a távközlési berendezések, a számítógépp perifériák, az orvosi és az optikai műszerek és a szerszámgépek gyártása. Li Kuan Ju a nemzeti függetlenség napján mondott beszédében az idén a következőképpen látta az ország előtt álló feladatokat: „Készítsük fel a szingapúri munkaerőt a kilencvenes évekre, és használjuk az a gazdasági növekedés lelassulását arra, hogy emelkedjen a munkaerő képzettsége, szakértelme, növekedjen a munka becsülete, és alakuljon ki csapatszellem. Bármilyen történjen, a régi Szingapúrhoz nincs visszatérés.”

A miniszterelnök aztán részletesen is kifejtette, mire gondol. Az országnak a következő két évtizedben a számítógépek, a robotok, a távközlési berendezések és a száloptikák széles körű alkalmazására kell felkészülnie, és az iskolának erre kell felkészítenie a jövő munkaerőjét.

Gonda György—Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 21-TŐL

Devizanem	Vételi árfolyam	Közép 100 egységre	Eladási árfolyam forintban
Angol font	6411,03	6417,45	6423,87
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	83,38	83,46	83,54
Dán korona	462,26	462,72	463,18
Finn márka	741,09	741,83	742,57
Francia frank	578,76	579,34	579,92
Hollandi forint	1480,97	1482,45	1483,93
Japán yen (1000)	161,99	162,15	162,31
Kanadai dollár	3227,95	3231,18	3234,41
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	564,69	565,83	565,26
NSZK-márka	1637,97	1639,61	1641,25
Olasz líra (1000)	28,14	28,17	28,20
Osztrák schilling	232,82	233,05	233,28
Portugál escudo	43,28	43,32	43,36
Spanyol peseta	30,88	30,91	30,94
Svájci frank	1912,54	1914,45	1916,36
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3981,89	3985,88	3989,87

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 21-TŐL

Pénznem	Vásárolható legmagasabb bankjegyzimlekek	Vételi árfolyam 100 egységre	Eladási árfolyam forintban
Angol font	50	6224,93	6609,97
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	80,96	85,96
Dán korona	1000	448,84	476,60
Finn márka	100	719,58	764,08
Francia frank	500	561,96	596,72
Görög drachma	500	51,92	55,14
Hollandi forint	1000	1437,98	1526,92
Japán yen (1000)	10 000	157,29	167,01
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3134,24	3328,12
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	548,30	582,22
NSZK-márka	1000	1590,42	1688,80
Olasz líra (1000)	50 000	27,32	29,02
Osztrák schilling	1000	226,06	240,04
Portugál escudo	5000	42,02	44,62
Spanyol peseta	5000	29,98	31,84
Svájci frank	1000	1857,02	1971,88
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	18,06	19,18
USA-dollár	100	3866,30	4105,46

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

USA - csökkenő kapacitás-kihasználtság

Az Amerikai Egyesült Államokban novemberben alig 68 százalékos kapacitás-kihasználtsággal üzemeltek a termelőberendezések. A kormány jelentése szerint ez a legalacsonyabb szint a második világháború befejezése óta. Októberhez viszonyítva az ipari kapacitások kihasználtsága 0,5 százalékkal csökkent.

Eladósodott fejlődők

A gazdasági együttműködési és fejlesztési szervezet (OECD) jelentést tett közzé a leginkább eladósodott fejlődő országokról és ebben megállapítja: ha folytatódik a világgazdaság és a világkereskedelem stagnálása, úgy a

HORIZONT

korábban kialakított nemzetközi pénzügyi rendszer stabilitása kerül veszélybe. A jelentésből az is kitűnik, hogy a fejlődő világ adósságainak összege egyedül az idén 18 százalékkal nőtt.

A szervezetnek az eladósodott fejlődő országokról készült éves jelentése szerint az a nemzetközi pénzügyi rendszer legnagyobb problémája, hogy a magánbanki hitelkinnlévőségek alapvetően négy országra koncentrálnak. Ezek: Brazília, Mexikó, Argentína és Dél-Korea. Ezen országok a magánbankoknak 1982-ben együttesen 140 milliárd dollárral

tartoznak, míg négy évvel ezelőtt összesen 40 milliárddal. Ugyanakkor Brazília és Mexikó teljes külföldi adóssága jelenleg eléri a 87, illetve a 85 milliárd dollárt, míg Argentína 38, Dél-Korea 39 milliárd dollárral adós. A négy ország együttes adóssága egyetlen év alatt 16,4 százalékkal nőtt!

Belga-luxemburgi unió

Az utóbbi évek legjobb eredményét érte el a Belga-Luxemburgi Gazdasági Unió (BLEU) külkereskedelme: az októberi forgalom többtelt 28 milliárd belga frank volt. Ezer évvel korábban még 1,2 milliárdos deficitet mutatott a két ország közös kereskedelmi mérlege.

Kereskedelmünk a harmadik világgal

A világerkedelem fontos eleme a fejlődő világ országaival kialakított együttműködés, ennek fejlesztése hazánk kereskedelem-politikájában is fontos helyet foglal el. Jelenleg a harmadik világ 30-11 százalékkal részesedik kereskedelmi forgalmunkból. Távlati elképzelés szerint ez az arány 17-18 százalékra fog növekedni, s ez nem könnyű feladatot ró a termelő és a külkereskedelmi vállalatokra. Az itteni piaci lehetőségeinkről nyilatkozott az MTI munkatársának Kóvári László, az Országos Terhivatal főosztályvezetője. Kifejtette: a lehetőségeket még korántsem tártuk fel, s most talán még nehezebb megtalálni a forgalmat, továbbá a kooperáció bővítésének forrásait, hiszen a piac visszafogottabb. A fejlődő államok az erőteljesen sújtja a rossz gazdasági helyzet, érezeti hatását a munkanélküliség és az infláció. Jó néhány gazdag olaj-exportáló ország is hitelek felvételére kényszerült.

A szocialista országok, így hazánk is támogatják a fejlődő világ gazdasági átalakulását. Ezekbe az országokba olyan gépek, berendezések szállítása látszik cél-

szerűnek, amelyek termelésbe állításával késztermékeket állíthatnak elő részben a magyar piacra is. Ez a fajta együttműködés feltétlenül magasabb rendű kapcsolatot jelent az egyszerű adok-ve-szek formánál.

A fejlődő országokkal folytatott együttműködés fejlesztésénél számba kell venni a földrajzi távolságot is. Miután nincs jelentősebb kikötőnk, hajóparkunk, a fuvaroztatást külföldi társaságok közbeiktatásával lehet megoldani. Egyes tömegtermékek árát a tetemes fuvardíjak akár a kétszeresére is növelhetik.

Jelenleg a legnagyobb forgalmat az afrikai és a közel-keleti országokkal bonyolítjuk le, így Algériával, Szíriával, Líbiával, Kuvaittal, Nigériával, valamint Indiával és a közép-keleti országokkal. Dél-Amerikában Peru a legjelentősebb partnerünk. Ezen országok cégeivel már létrejött néhány vegyes vállalat, legutóbb az Arab Emírségekben Trans-elektro-Emirates néven. A piac-kutatások alapján úgy tűnik, számunkra a szélesebb körű lehetőségek Dél-Amerikában mutatkoznak.

Egy hét a világgazdaságban

Áll még az OPEC vára

Az elmúlt héten a karácsonyi ünnepek megelőző napokban is teljes gőzzel „üzemelt” a világgazdaság, a válság nem ismeri piros betűs ünnepeket. Fél szemmel ugyan a gazdasági szakértők már a következő esztendő várható nehézségeire, illetve az inkább remélt, mintsem előre jelzett megélénkülésre tekintenek, de azért az évben az utolsó pillanatig mentik a menthetőt. Így történt ez Bécsben is, ahol a Kőolaj-exportáló Országok Szervezete tartotta meg szokásos év végi miniszteri konferenciáját.

Jamani búvészmutatványa

Míg az elmúlt évtized második felében a világ izgalommal figyelt minden OPEC-tanácskozást — vajon hány dollárral emelkedik megint a „fekete arany” ára —, a mostani bécsi megbeszélést nem kísérte az olajimportőr államok szorongása. Jamani, szaúdi olajminiszter, novemberben úgy nyilatkozott, hogy elengedhetetlen a jelenlegi 34 dolláros hordónkénti ár tartása legalább 1985 végéig. Az olajpiacon tapasztalható tartós túlkínálat egyelőre nem indokolja áremelést, sőt a kőolajkartellnek csak bravúros, színpalack mögötti tárgyalássorozattal sikerült megakadályoznia az árcsökkenést.

A bécsi megbeszélések legnagyobb eredménye az volt, hogy nem omlott össze az ellentétektől megrepedezett OPEC. Miután a tagországok egy része semmibe vette a márciusban meghatározott kötelező érvényű kitermelési kvótákat, az OPEC „hűségesei” és renitenskedő államai között annyira kiéleződtek az ellentétek, hogy nem okozott volna meglepetést a kartell szétállása.

Kompromisszumok sorának eredményeként Bécsben tehát nem került sor a kenyértörésre, vagyis a kőolaj alapára továbbra is 34 dollár marad. A tanácskozás résztvevői abban is megállapodtak, hogy a márciusban meghatározott napi kitermelési kvótákat egymillió tonnával, 18,5 millióra emelik. A kvóták újbóli elosztásában azonban nem tudtak egyezsége jutni, ebben a kérdésben majd egy későbbi miniszteri konferencia hoz döntést. Irán és a többi „túltermelő” az általuk jelenleg felszínre hozott mennyiség „szentesítését” követelték, s amennyiben ehhez Szaúd-Arábia hozzájárult volna, a napi kitermelés mennyisége 23 millió hordóra növekedett volna. Ez pedig automatikusan áruhátnást váltott volna ki, ami végső soron távolról sem áll Rijád érdekében.

A felemelt, de egyelőre nem részletezett kvóta már önmagában is túlháladott, hiszen az OPEC olajbányászata naponta félmillió hordóval meghaladja ezt a mennyiséget. Minden maradt tehát a régiében, kérdés viszont, meddig tűri Szaúd-Arábia, hogy néhány tagtársának fegyelmezetlensége és önzősége miatt napi 2 millió hordó olaj exportjától, illetve bevételétől essen el. Nem kétséges, hogy amennyiben a kartell néhány tagországa továbbra sem hajlandó a „játék-szabályok” szerint cselekedni, Jamaniék visszavonhatatlanul megindítják az árharcot. Rijádnak ugyanis vannak akkora pénzügyi tartalékai, hogy néhány „szűk esztendő” átvészeljén a többiek möresra tanítása érdekében. Rövid távon az egységben-től kétségtelenül jól járnak, hosszabb távon azonban fegyelmezetlenségük könnyen megboszulhatja magát. A legújabb elő-

rejelzések szerint 1983-ban nem várható keresletnövekedés az OPEC olaja iránt. Továbbra is a fogyasztók piaca marad az olajpiac, semmi jele nincs a kereslet ugrásszerű megélénkülésének. A londoni Economist találó rajzzal szemlélteti a kőolajkartell jelenlegi helyzetét: a tagországok olajminiszterei térdre borulva imádkoznak egy olvadozó hóember előtt, hiszen a szokatlanul enyhe december nem csappantotta meg az olajimportőrök tekintélyes fűtőanyagkészleteit...

Amennyire enyhe idén a december, annyira hideg szelek fújnak az Egyesült Államok belgazdaságában. Martin Feldstein, az első számú gazdasági tanácsadója az amerikai gazdaság helyzetét az új év küszöbén igen tömören így jellemezte: „a recesszió mélypontjához jutottunk”. Az esztendő utolsó hónapjában az amerikai átlagpolgár valóban riasztó híreket kapott a gazdaság állapotáról. A gazdaság a negyedik negyedévben sem növekedett, s összességében 1982-ben a bruttó társadalmi termék mintegy fél százalékkal csökkent. A munkanélküliség történelmi rekordot döntött, jelenleg az aktív lakosság 10,4 százaléka állástalan, s az előrejelzések szerint még 1984-ben is 8 százalék körül alakul majd a munkanélküliségi ráta.

Reagan mézesmadzagja

A második világháború óta most sülyedt a legalacsonyabbra a termelőkapacitások kihasználtsága, a statisztikák tanúsága szerint a gépek és berendezések mintegy egyharmada tart kényszerpihenőt az országban megrendelések hiányában. A munkanélküliséggel azonos megrázkódtatást okoz az amerikaiaknak a költségvetés alakulása. Reagan választási ígéretei között előkelő helyet foglalt el a költségvetés kiegyensúlyozásának „mézesmadzagja”. Határozottan megígérte, hogy az Egyesült Államok költségvetése elnöki periódusának végére egyensúlyba kerül. Csakhogy a valóság egészen mást mutat. A szeptemberben véget ért pénzügyi év 111 milliárd dolláros költségvetési deficitet ho-

zott, s az 1983-as esztendő a számítások szerint 175-185 milliárdos hiánnyal zárul majd.

Brazil roham

Az elmúlt héten „utolsó rohamra” indult hitelezőinél és szöba jöhető kölcsönzőinél a világ egyik legnagyobb adósságlományával — 80 milliárd dollárral — rendelkező ország, Brazília. Miután a dél-amerikai ország néhány héttel ezelőtt megállapodott a Nemzetközi Valuta Alappal egy 6 milliárd dolláros óriáskölcsön felvételéről, a kormány kénytelen volt újabb pénzügyi források után nézni. Több mint 100 bank szakemberei és Brazília képviselőinek elmúlt heti tanácskozásán ismét hatalmas pénzügyesek kerültek szóba.

Brazíliának jó esélyei vannak arra, hogy a magánbankok hamarosan 4,5 milliárdos hitelt nyújtsanak a gazdaság talpraállításához, illetve az adósságok refinanszírozásához. A bankok hajlandóságát mutatnak arra is, hogy összességében mintegy 12 milliárd dolláros tartozás visszafizetését átütemezzék, mert nyugtatónak tartják az ország új gazdasági programját, amely szigorú takarékoságot irányoz elő. Az intézkedéssorozat hatásaként 1983-ban az ország „csak” 9 milliárd dollár új kölcsön felvételére kényszerül, szemben az idei 18 milliárddal. Jól jellemzi a brazil gazdasági viszonyokat, hogy az elmúlt héten ismét leértékelték a cruzeirót. Idén ez volt a brazil valuta 38. (!) leértékelése, árfolyama 1982-ben a dollárhoz képest ez idáig csaknem 100 százalékkal csökkent.

Befejezésül pedig egy kedvezőbb, könnyebben „emészthető” hír a világgazdaság elmúlt heti eseményeinek étlapjáról: tíz év óta a legalacsonyabb ütemű ár-emelkedést mérték Nagy-Britanniában. A „vaslady” inflációellenes — ugyanakkor a munkanélküliséget szító — gazdaságpolitikája kezdi meghozni gyümölcsét. Jelenleg a pénzügyi mértéke 6,3 százalék a szigetországban, s ha nem következnek be váratlan események, 1983-ban az inflációs ráta 6 százalék alá süllyedhet!

Gonda György—Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 28-TÓL

Devizaneve	Vétel Árfolyam 100 egységre, forintban	Közép	Eladási
Angol font	6331,23	6337,57	6343,91
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	84,59	84,67	84,75
Dán korona	469,40	469,87	470,34
Finn márka	741,09	741,83	742,57
Francia frank	584,07	584,65	585,23
Hollandi forint	1497,45	1498,95	1500,45
Japán yen (1000)	165,91	166,08	166,25
Kanadai dollár	3193,20	3196,40	3199,60
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	558,19	558,75	559,31
NSZK-márka	1654,96	1656,62	1658,28
Olasz líra (1000)	28,69	28,72	28,75
Osztrák schilling	235,32	235,58	235,80
Portugál escudo	42,55	42,59	42,63
Spanyol peseta	31,28	31,31	31,34
Svájci frank	1949,75	1951,70	1953,65
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3957,02	3960,93	3964,94

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK ÉRVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 28-TÓL

Pénzneve	Vásárolható legmagasabb bankjegyzimlétek	Vétel Árfolyam 100 egységre, forintban	Eladási
Angol font	50	6147,44	6527,70
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	82,13	87,21
Dán korona	1000	455,77	483,97
Finn márka	100	719,58	764,08
Francia frank	500	587,11	602,19
Görög drachma	500	51,92	55,14
Hollandi forint	1000	1453,98	1543,92
Japán yen (1000)	10 000	161,10	171,06
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3100,51	3292,29
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	541,99	575,51
NSZK-márka	1000	1606,92	1706,32
Olasz líra (1000)	50 000	27,86	29,58
Osztrák schilling	1000	228,49	242,63
Portugál escudo	5000	41,31	43,87
Spanyol peseta	5000	30,37	32,25
Svájci frank	1000	1893,15	2010,25
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	18,06	19,18
USA-dollár	100	3842,15	4079,81

AZ ÁLLAMKÜZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ HIVATALOS ÁRFOLYAMOK VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I KÜZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

A KOPINT jelenti

Hullámzások nélkül

Az ünnepek alatt nem változtak lényegesen a nemesfémárak: az arany és az ezüst is a két héttel ezelőtti árszint körül ingadozott. A színesfémek közül emelkedett az ólom, az alumínium, és a nikkell árjegyzése — igaz alig 1-2 százalékkal. A réz, ón, horgany, antimón, higany jegyzése csekély mértékben sülyedt. A gabonák árai ugyancsak nem mutattak széles hullámzásokat, ami viszont nem mondható el a cukor, a kávé és a kakaó tőzsdei jegyzéseinek alakulásáról. A cukor középár-folyama 98 fontról 102 fontra, a kávéé 1735-ről 1769-re, a kakaóé pedig 1026 fontról 1080 fontra ugrott tonnánként. Ez utóbbi árának alakulásában erősen közrejátszott a Bahia állam (Brazília) területén uralkodó aszályos időjárás — ez az állam adja a brazil kakaótermés 65 százalékát —, aminek következtében az

1982/83-as idény termése 2,5 millió zsák körül várható a tavalyi 3,2 millió zsákkal szemben.

TŐZSDEI JEGYZÉSEK

1982. december 28-án.

NEMESFÉMEK Középfarfolyamok
Arany: London, \$/troy uncia 449,75
Ezüst: London, penny/troy uncia 654,65

FÉMEK
Réz: London, font/t 907,00
Ón: London, font/t 7432,50
Ólom: London, font/t 276,25
Horgany: London, font/t 409,50
Alumínium: London, font/t 612,00
Nikkel: London, font/t 2262,50
Antimón: London, \$/t 1875,00
Higany: London, \$/76 libras palack 360,00
Wolfamer: London, \$/2204 lb 80,00

1 USA-DOLLÁR árfolyama

1982. december 22-én:
London 0,6260
Bécs 16,861—16,961
Brüsszel 46,90—47,08
Párizs 6,8000—6,8050
Frankfurt 2,4015—2,4035
Milánó 1384,00—1387,00
Amsterdam 2,6545—2,6570
Tokió 240,65

Belga infláció

Az elmúlt év májusa óta ez év decemberében csökkent első ízben az infláció üteme Belgiumban. Mark Eykens gazdasági miniszter közlése szerint a drágulás tempója decemberben 8,1 százalékra csökkent a novemberi

HORIZONT

8,85 százalékról. Belgiumban tavaly 8,1 százalékos volt az infláció üteme, ily módon a közös piaci átlag alatt van, amely 10 százalék.

IMF-hitel Mexikónak

A Nemzetközi Valuta Alap (IMF) végrehajtó bizottsága 3,96 milliárd dolláros hitelt hagyott jóvá Mexikó részére. A hitel teljes összege 3 év alatt hívható le, visszafizetése 10 év alatt esedékes.

Együttműködés

Belgrád, december 10.
A szovjet—jugoszláv gazdasági kapcsolatok továbbfejlesztésének fontosságát hangsúlyozták azon a **Sme-gyerevska-Palankában tartott tanácskozáson**, amelyen a Szovjetunióval hosszú évek óta eredményes együttműködést folytató legfontosabb jugoszláv ipari vállalatok és egyesületek vezetői vettek részt.

NATO-KÜLÜGYMINISZTEREK TANÁCSKOZÁSA

Ma: záróközlemény

Brüsszel, december 10.
Brüsszelben tizenhat külügyminiszter tegnap megkezdődött tanácsulását az elnöklő dán külügyminiszter, Jensen kezébe vette be. A NATO-központ előterében

árbocra került a piros-aranyárga színű spanyol nemzeti lobogó is,

de az a miniszterek előtt világossá válhatott, hogy **González** kormányának külügyminisztere, **Fernando Moran** csak „hallgató” résztvevője a tanácskozásnak, és a zárójelentésben nem fog szerepelni aláírásával.

Az Észak-atlanti Szerződés szervezetének külügyminiszterei tegnap elsősorban a Kelet—Nyugat kapcsolatokat jelenlegi állásáról fejtették ki véleményüket. A miniszterek megerősítették, hogy a tagállamok továbbra is szorosan együtt kívánják működni, és

elfogadják a hadügyminiszterek egy héttel ezelőtt, ugyancsak Brüsszelben tárgyalt 1987-ig szóló fegyverfejlesztési tervét.

Ezzel világossá vált, hogy a NATO a soron következő években a legkorszerűbb technikai eljárások felhasználásával fokozni fogja a hagyományos fegyverzetek fejlesztését, de úgy, hogy ez a nukleáris fegyverek számának csökkentését nem vonja szükségszerűen maga után.

A minisztertanácsi ülés európai képviselői külön kihangsúlyozták, hogy

a genfi és a madridi megbeszéléseket feltétlenül folytatni kell,

mert azok eredményei a fegyverkezés fokozására, vagy remélt csökkentésére döntő befolyással bírnak. Egyidejűleg azonban amerikai részről hangoztatják, hogy az úgynevezett emberi jogok kérdését továbbra is előtérbe fogják állítani.

A NATO külügyminiszterei ma délelőtt folytatták megbeszéléseiket. A záróközlemény kiadására a kora délutáni órákban kerül sor.

(mécs)

HÍRMAGYARIZATUM

Kinek ketyeg az óra?

Idén is megkezdődött a szokásos karácsony előtti „órácsata”, amikor a világ vezető időmérőgyártó cégei megvívják az esztendő utolsó küzdelmét a **vásárlók kegyeiért, no meg pénztárcájukért**. Az egyre nyomasztóbb értékesítési gondokkal küszködő óragyártók az ajándékozás ünnepe előtt még igyekeznek mindent elkövetni, hogy **leolvasszák az „órahegyet”, tudadjanak a mintegy 80 millió darabos porosodó raktárkészleten.**

nem is hajtották végre az átállásokat, továbbra is elsősorban a hagyományos időmérőket gyártották. A piac alakulása a japánokat és a hongkongi gyártókat igazolta, akik rövid idő alatt, jóformán a semmi-ből teremtették meg a jó minőséget és versenyképes áron gyártó elektronikus óraiparukat. **Jelenleg a világ legjelentősebb óragyártója a japán Seiko csoporthoz tartozó Hattori, amely több mint négymilliárd dolláros forgalmat bonyolít le.** Jól jellemzi a japán cég piaci helyzetét, hogy „utcahosszal” vezet a legnagyobb svájci óraipari egyesülés, az **Asuag** előtt, amely évente „mindössze” 0,8 milliárd dollárért értékesít órákat. A Seiko által gyártott évi 42 millió óra — **Alba, Pulsar és Seiko** márkanéven — szinte a világ minden országában megtalálható, jó minőségük és kedvező árfekvésük biztos értékesítést jelent.

zete a második legjelentősebb svájci óraipari egyesülésnek, az **SSIH**-nak sem, amelyet tavaly a nagylelkű bankok 150 millió dolláros injekciója mentett meg az összeomlástól.

A későn ébredő svájci óraipar az elmúlt hat évben félmilliárd dollár költséggel modernizálásra, de ez a hatalmas összeg sem volt elegendő az elvesztett piaci pozíció visszahódításához. Az iparág késői és csak részleges strukturális átalakítása azt „eredményezte”, hogy a talponmaradásért további elbocsátások, üzembezárások és a rövidített munkaidő bevezetése vált szükségessé. Együttal — jobb későn mint soha — új **iparpolitikai kialakítás**hoz kezdett a svájci óraipar. Egyrésztől jócskán csökkenték a gyártott típusok, márkák számát, másrésztől viszont **ismét divatba hozták a drága órákat.** A piaci felmérések tanúsága szerint a vásárlók egy jelentős rétege igényli a 200 dollár feletti gyártmányokat, így a svájci óraipar igyekszik ezt a fogyasztórészt „megdolgozni”. Elsősorban az úgynevezett analóg kvarc-órákra fog szakosodni a svájci óraipar, hiszen a piac 10 százaléka igényli ezeket az időmérőket. (A hagyományos számlappal és mutatóval rendelkező óra egyúttal elektromos kijelzőn is mutatja az időt. **Egy óra tehát kétféle időmérésre is képes.** Ennek akkor van jelentősége, ha a karóra tulajdonosa más időzónába utazik, s órája **egyszerre képes mutatni az „otthoni”, valamint a helyi időt.**) A piac 45-45 százalékban igényli a mechanikus és a digitális kvarc-órákat. Ez utóbbi két kategóriában a svájci óraipar számára — a saját véleménye szerint — nem sok babér terem majd a jövőben. Különösen akkor nem, amikor a Seiko nagy sorozatban 350 dollár körüli áron hamarosan piacra dobja **televíziós karóráját...**

Reggeli golf

Ötletekben idén sincs hiány, lassan az órák legutolsó feladata lesz az időmérés, a csodálatos szerkezetek ugyanis mind jobban hasonlítanak a mindentudó robotokra. Ma már nem „oikk” a számológéppel és dallamébresztővel házasított óra, 1982-ben a „golf-ketyegő” a sláger. Potom 200-300 dollárért az óra tulajdonosa reggeli közben golfozhat is kvarcórája számlapján, s a művelte ideje alatt az időkijelzés diszkrétén háttérbe vonul. Aki meg tudja fizetni, az vehet **kocogó-órát** is, amelynek tudománya abban áll, hogy méri és regisztrálja gazdája pulzusát testezés közben.

A felcsatolható órácsodák világító számlapja, vagy ketyegése persze nem sokat árul el arról a korántsem játékos versenyről, amelyet a tőkés világ hagyományos és újonnan jött óragyártói folytatnak az életbenmaradásért. **Tavaly a világon összesen 369 millió karórát gyártottak, 80 millióval többet, mint amennyire a piacnak szüksége van.** A hajdanvolt „óranagyhatalom”, Svájc idén a harmadik helyet foglalja el az időmérőgyártó nemzetek tabelláján 77 millió darabos termeléssel. A listavezető — mint anynyi más termék esetében — **Japán** lett 108 milliós termeléssel, **Hongkong** pedig a második helyre veredte fel magát, ipara 95 millió karórát állít elő. (Érdemes megjegyezni, hogy a **negyedik helyen a szovjet óraipar áll 39 millió darabban.**)

Tíz esztendő sem kellett ahhoz, hogy a délkelet-ázsiai óragyártók maguk mögé utasítsák a patinás svájci óraipart, amely **képtelen volt lépést tartani az elektronikus korszakkal.** A svájci „nagyok” még a hetvenes évek közepén úgy vélték, hogy az elektronikus számlapkijelzős óra csak **műló hóbort** lesz. Ezért

„Tolmács” a csuklón

A japán órák piaci sikereiben kiveszik részüket a **Casio** és a **Citizen** cég termékei is. (A Casio újabb olyan digitális karórákat kínál, amelyek a meg szokott „mutatványok” mellett **idegen szavak fordítására** is képesek. Az egyik típus szókincse például 1500 angol és japán szóra terjed ki.) Az olcsó és kevésbé jó minőségű **hongkongi órák** az elmúlt 3-4 évben árasztották el a piacot, érdekességük, hogy **alkatrészeik java része Japánból és Svájcól származik.**

Noha az ázsiai óragyártóknak a tavalyi és az idei év nem hozta teljességében meg a várt piaci sikereket, a **mérkőzés legnagyobb vesztese a svájci óraipar.** A japán és a hongkongi termelés, valamint az értékesítés a recesszió és a piaci túlkínálat következtében ugyan elmaradt a tervezettől, az „elektronikus gyáraknak” nincsen okuk panaszra a profitalkulásukra. Ezzel szemben a svájciak tele vannak keserűséggel és elkeseredettséggel. **Az elmúlt tíz évben 1600-ról 800-ra csökkent a svájci órák előállítására fordított cégek száma, s a foglalkoztatottak létszáma is 90 ezerről a felére csappant,** az alpesi ország óraiparának **válsága tovább tart.** Míg 1973-ban 60 millió időmérőt exportáltak, tavaly a kivitel 25 millióra esett vissza.

A **Logines**, az **Eterna**, a **Certina** és a többi híres márkanévet egyesítő óragyártó csoport, az **Asuag** tavaly 200 millió dollár veszteséggel zárta az évet, s nem rózsásabbak az idej kilátások sem, hiszen a forgalom 1982 első felében 21 százalékkal esett vissza. De nem jobb a hely-

Asuag-válság

Az **Asuag** — amelyet 50 évvel ezelőtt alapítottak — eddig már két válsághelyzetet élt át. Először, nagy nehezen talpon maradt a 70-es évek közepén az elektronikus órák megjelenésekor, másodsor pedig nem kis nehézségek árán túlélt az ázsiai óraáradaot. **Szakemberek véleménye szerint az Asuag-nak most vagy sikerül véglegesen rendezni sorait, vagy már nem lesz alkalma egy harmadik válsághelyzet túlélésére.**

S miközben a nemzetközi óraipari csatában kemény pozícióharcok folynak, a kísérleti műhelyekben már készülnek a **ma még titkos, új „ketyegők” mintapéldányai,** amelyek — gyártóik reménye szerint — újabb borsot törnek majd a konkurrencia orra, illetve tik-takja alá.

—asz—

Olaj helyett répagyökér...

Párizs, december 10.

Az olajszámla csökkenésének reményében Franciaországban is megpróbálják meghonosítani a **Braziliában** vegyes eredményeket hozó alkoholprogramot.

Edmonde Hervé energiainyagokért felelős miniszter, 500 millió frankos programot jelentett be a nem kőolajból készült üzemanyag előállításának és az alkohollal üzemelő motorok kifejlesztésének támogatására. A minisztérium becslése szerint 1990-ben már a hazai alapanyagból előállított alkohol biztosítja a felhasznált üzemanyag 5 százalékát. A benzinhoz kevert etanol és metanol kezdetben külföldről importálják, később azonban már az odahaza termelt szénből és mezőgazdasági növények hulladékából (például répagyökérből) állítják elő.

MI LETT AZ ALAGÚTHÁLÓZATBÓL?

Pekingi séta a föld alatt

Peking, december 10.

A körzeti légőparancsnok, ha hallott is **Ali babáról**, és a negyven rablóról, nem mormogott varázsszavakat. Kis ideig matatott a tréningruhahalom mögött, majd megnyomott egy gombot. Az elarusító-pult mögött, az üreget fedő lap lassan felre húzódott. Lépcső vezetett a mélybe, ahonnan elégedett turisták kaptattak felfelé. A helyszín azonban nem a Közel-Kelet volt, hanem a **pekingi Ta Szan Lan** utca egyik ruházati boltja, s a lépcsők sem a mesebarlangba, hanem a **híres pekingi alagútrendszer egyik ágába** vezettek.

Három szinten, négy, nyolc és 15 méter mélyben, két méter magas és két méter széles boltíves folyosókon baktattunk,

inkább kedélyes, mint harcias hangulatban.

Az egész várost behálózó alagútrészt az utazási prospektusok nem hirdetik, ha mutogatják is őket, elsősorban délkelet-ázsiai kínaiaknak, **hongkongi, macaói „honfitársaiknak”,** hébe-hóba újságíróknak. Idővel talán az alagútrendszer is bekerül a Tiltott Város mellé a múzeumi látványosságok közé. Már ma is gondolnak a turistákra. „Tudja, a háború nem tört ki, így aztán az óvóhelyek egy részét átalakítottuk üzletraktárrá, föld alatti korsolyapályává, szállodává vagy mozivá”, közli a légőparancsnok, miközben helyet kínál a föld alatti szuvenírboltban, ahol a turisták a labirintuslátogatás után **megteázhatnak és emléktárgyakat vásárolhatnak.**

Maóék **szovjet** támadással riogatva mozgósították a kínaiak tízmillióit az óvóhelyrendszer megépítésére. Az ember részben arra is magyarázatot kaphat, hogy

a **kínai nagyvárosokban** miért épült olyan kevés lakás azokban az időkben. **A beton a föld alá zúdult, s lakás helyett közel egy méter vastag pincefal lett belőle.**

Most a mentőötletet, mint mindent, a **pragmatikus politikai vonalat** diadalra juttató 1978-as decemberi plénumnak tulajdonítják: **az alagutakat a nagy modernizálás részévé kell tenni.** A kísérők azt magyarázzák, hogy Pekingben „sok gondon enyhítették a kihasználatlan óvóhelyek”. Enyhítették a szállodahiányon. A termékekbe négy-hat vaságot állítottak be és mosógépeket szereltek fel. A fővárosban ötven föld alatti „szállóda” működik **tízezer férőhellyel.**

Vita Washingtonban az autótörvény körül

Washington, december 10.

A közeljövőben protekcionista törvény elfogadásáról dönt az amerikai törvényhozás. Az úgynevezett autótörvény értelmében

külföldi gépkocsikat csak meghatározott arányú amerikai alkatrészrel lehet eladni az amerikai piacon,

William Brock, az amerikai elnök különleges kereskedelmi megbízottja aggodalmának adott hangot. „Ha a törvényjavaslatot a törvényhozás megszavazza, akkor minden bizonnyal **ellenlépéseket tesznek majd az Egyesült Államok kereskedelmi partnerei is.** Megindultunk a **világkereskedelem felszámolása felé vezető úton**” — mondotta.

A **külföldi gépkocsi árán**ya egyre növekedve 1981-ben **27 százalékot ért el az USA-ban,**

de mint Brock is felhívta rá a figyelmet: **a hazai termelés visszaesését, illetve az import térszerését a magas amerikai kamatlábak és a gazdasági visszaesés idézték elő.**

Fogadás — leértékeléssel

Harare, december 10.

A zimbabwei kormány húsz százalékkal leértékelte az ország valutáját. Az intézkedéstől az export felfutását, s ezzel együtt a gazdaság megélénkülését várják. A világgazdasági recesszió érzékenyen sújtotta a zimbabwei gazdaságot, amely erősen függ az azbeszt, nikkel, króm, valamint az arany exportjától. A leértékelést **akkorra** idézték, amikor a főváros bankárai a Központi Bank déli-afrikai születésű, fehér börtű kormányójának bücsűsége alkalmából tartott fogadáson vettek részt. A bank új elnöke, Zimbabwe történelmében először, fekete bőrű lesz.

Várszínház

I., Színház u. 1—3.

A pénztár nyitva naponta 14-től 19 óráig, vasárnap 10-től 19 óráig.

Telefon: 868—664.

Bemutató: december 17-én, este 7 órakor.

Viktor Szlavkin:

Egy fiatalember felnőtt lánya

Színmű két részben.

Rendező: Iglódi István

Fülöp Zsigmond, Jobba Gabi,

Fonyó István, Kubik Anna,

Ferenczy Csongor, Kassai Károly,

Tahi József

Egy hét a világgazdaságban

A pénzvilág terhei

Az esztendő végének közeledtével az államháztartásban, valamint a nemzetközi pénzvilágban a szokásosnál is jobban előtérbe kerülnek a mérlegkiszámlák szükséges „anyagi ügyek”. Az elmúlt hét legfontosabb világgazdasági eseményei is a pénzügyekkel kapcsolatosak, hiszen minden ország szeretné még decemberben valamilyen módon lezárni az idei év megoldatlan pénzügyi kérdéseit.

Noha a világgazdaság 1982-ben feltornyosult pénzügyi zavarai jelentik az egyik legégetőbb gondot a bajba jutott államoknak, természetesen meg kell kísérelni a nemzetközi pénzügyi rendszer hosszútávra szóló megreformálását, mert a jelenlegi körülmények között a pénzvilág a reá nehezedő — s ráadásul tartósan igérkedő — nyomást nem képes sokáig elviselni. Ez a téma állt a közép-pontjában az öt vezető tőkés gazdasági hatalom — az Egyesült Államok, az NSZK, Japán, Franciaország és Nagy-Britannia — pénzügyminiszteri frankfurti tanácskozásának. A tartós recesszió, több tucat ország mintegy 700 milliárd dollárra rúgó adóssága, a visszafizetések átütemezését szorgalmazó kérelmek sora, a lassan csillapuló infláció, valamint a túlértékelt dollár rövid idő alatt megingatta a nemzetközi pénzügyi rendszer amúgy is törékeny stabilitását.

Az ötök tanácskozása

Ma már világos, hogy a nagyobb pénzügyi katasztrófa csak összehangolt cselekvéssorozattal kerülhet el, az érvényben levő csaknem négy évtizedes úgynevezett Bretton Woods-i rendszeren jelentős változtatásokat kívánatos végrehajtani. Az „ötök” tanácskozásán ezért a napi problémák mellett különös hangsúlyt kapott a jövő kérdése, s a kiszivárgott értesülések szerint megkezdődtek az érdemi megbeszélések a pénzügyi rendszer átalakításáról. Ennek ellenére a tanácskozás érdemi eredményre nem jutott. Minden bizonnyal hosszabb folyamatról van szó, hiszen a jelenlegi toldozott-foldozott rendszer reformja nem megy egyik napról a másikra.

A miniszteri értekezleten szőnyegre került az adósságok, így néhány szocialista ország tartozásának a kérdése. Az igazi megrázkódtatást azonban 1982-ben a latin-amerikai gazdaságok pénzügyi összeomlása jelentette a bankvilágnak. Mexikó, Brazília, Argentína és még számos térségbeli állam olyan kölcsönigénnyel lépett fel a bankvilágnak, amelynek teljesítése és „megemléstése” meglehetősen bonyolult feladat. Az óriáskölcsönök folyósítása meglehetősen hosszadalmas folyamat mind a Nemzetközi Valuta Alap (IMF), mind pedig a magánbankok részéről. Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen dollármilliárdjait mindenki szeretné „épségben” visszakapni, s ehhez megfelelő garanciák, intézkedéssorozat

nyújtása szükséges a kérelmező ország részéről.

Csak hogy amíg döntés születik az újabb kölcsönök odaítéléséről, a korábbi adósságok „öröja” kegyel: folyamatosan kell visszafizetni a korábbi kölcsönöket és a kamatokat. Ebből a gondolatból kiindulva vetették fel a frankfurti tanácskozáson egy nemzetközi hitelügynökség felállításának szükségességét. A tervezett intézmény feladata lenne olyan átmeneti, áthidaló gyorskölcsönök nyújtása, amelyek az IMF-hitel megérkezéséig megvédene a kérelmező államokat az újabb nagyobb pénzügyi kiskiklásoktól. A gyorsan nyújtandó hitelinjekció tehát fedezné a legszükségesebbeket, megmentene a pénzügyi csődtől. A tervezett hitelügynökség azonban nem csoda- és pótszer, csupán tüneti kezelést hivatott biztosítani. Ez viszont igen sok esetben az adósok számára mentőövet, lélegzétvételyi időt, a sörök rendezését jelentheti. A pénzügyminiszteri tanácskozás napirendjén szerepelt még többek között az IMF tagországi kvótáinak felemelése (erről nemrégiben szó volt már ebben a rovatban), valamint a jövőben követendő hitelezési politika.

A hét első felében megállapodás született Románia és 200 nyugati magánbank között az adósságok visszafizetésének átütemezéséről. A tavalyi, valamint az idei tőke- és kamattartozások 80 százaléka-nak visszafizetésére Románia hat és fél éves haladékot kapott, az esedékes összeg 20 százalékát viszont a jövő esztendő márciusáig meg kell fizetnie. Erdemes megemlíteni, hogy a tartozások átütemezésének feltételei megegyeznek a lengyel adósságok visszafizetésének feltételeivel.

Ugyancsak a pénz, a kölcsön állt Brazília és az IMF múlt héten kezdődött tárgyalásainak homlokterében. A mind súlyosabb pénzügyi nehézségekkel küszködő dél-amerikai ország — adósságai megközelítik a 80 milliárd dollárt — 6 milliárd dollár kölcsönt szeretne kapni a pénzügyi intézménytől. Természetesen az IMF „pénztárcája” nem nyílik meg egyhamar, Brazília-nak a gazdaság tapraállítását célzó, kidolgozott intézkedési tervet kell lennie az Alap „asztalára”, s ezután következik majd az IMF közigazdászainak részletes vizsgálódása, tanácsadása.

Jugoszlávia segélyei

A spanyol peseta 8 százalékos, valamint az algériai dinár csaknem 15 százalékos leértékelése mellett az elmúlt hét pénzügyi „csokrában” fontos szerepet kapott Jugoszlávia megsegítésének terve. A Világbank döntése értelmében déli szomszédunk öt év alatt 1,6 milliárd dollár hitelt kap, amelyet energetikai és mezőgazdasági beruházásokra kell fordítania. Mindkét ágazatnak fontos súlya van az export fokozásában, illetve az importmegtakarításban. A jelek szerint a nemzetközi pénzvilág az azonnali fizetési gondok

megoldásában Jugoszlávia segítségére siet.

Bár az év első 11 hónapjában Jugoszlávia kereskedelmi mérlegének hiánya ütemesen csökkent, a számítások szerint a passzívum megközelíti a 3 milliárd dollárt. (Nagy eredményként könyvelhető el, hogy gyakorlatilag sikerült kiegyenlíteni a fizetési mérleget, amely 1979-ben még csaknem 4 milliárd dollár hiánnyal zárult.) A mérleghelyzet javulása azonban kevés ahhoz, hogy Jugoszlávia saját anyagi forrásaiból vissza tudja időben fizetni esedékes tartozásait. Belgrád az idén már több ízben vett fel kölcsönt az IMF-től és külföldi magánbankoktól, s ezek révén sikerült elkerülni a tartozások átütemezése iránti kérelmet, így törlesztéseit pontosan teljesítette. A következő fél év során Jugoszláviának 1,6 milliárd dollár hitelt kell törlesztenie, erre azonban csak külföldi segítséggel kerülhet sor. Nyugat-európai és amerikai bankok több mint egymilliárd dolláros „gyorskölcsön” szervezését kezdték meg a múlt héten Belgrád számára.

Benzinadó az USA-ban

Nem kétséges, hogy a nemzetközi pénzvilágnak mind az egyes országok vonatkozásában, mind pedig világméretben van miről tanácskoznia, van mit cselekednie: az előrejelzések szerint 1983-ban a pénzügyi gondok csak tovább szaporodnak. Ezért vált égetővé egy olyan pénzügyi rendszer alapjainak a lerakása, amely a jelenlegre hatékonyabban tud megfelelni a követelményeknek, s egy új nagyobb biztonságot is nyújt hitelezőknek.

A pénzzel kapcsolatos, de elsősorban belgazdasági hatású az USA törvényhozásának múlt keddi döntése a benzinadó emeléséről. Emlékeztetés, hogy a harmincas évek gazdasági világválsága idején a kormányok egy része közmunkaprogramot hirdetett meg a munkanélküliség enyhítésére. Hasonló történt most az Egyesült Államokban, fél évszázadon belül másodszor. A hónapok határozata értelmében jövő tavasszal 5 centtel emelik a benzín gallononkénti adóját, s a többletbevételelt közmunkák végzésére, elsősorban a hidak és az utak korszerűsítésére fordítják. A számítások szerint 320 ezer új munkahely teremtésére nyílik lehetőség a közmunkaprogram révén.

Az amerikai közigazdászok véleménye szerint legfeljebb ötszázalékos munkanélküliség „egészséges” még a honi gazdaság számára, átlagosan ennyien vannak állás nélkül gazdasági „békeidőben”. Csak hogy a munkanélküliség most a „megengedettnek” több mint kétszerese, s egyelőre nincs kilátás a konjunktúra lényeges javulására, amely új munkahelyek teremtését is magával hozná. Ebben a helyzetben a hivatalos Washington sem nézheti tétlenül az álláskeresők számának duzzadását.

Gonda György—Szentgáli Péter

India és a KGST-országok

Jól fejlődik Indiának a szocialista országokkal folytatott kölcsönösen előnyös gazdasági-kereskedelmi együttműködése — hangsúlyozta P. V. Narasimha Rao indiai külügyminiszter és Sivradzs V. Patil kereskedelmi államminiszter. Beszédük a szocialista országok Indiával folytatott együttműködésének távlati fejlesztéséről rendezett nemzetközi találkozón hangzott el.

A tudományos kutatásokkal foglalkozó indiai külkereskedelmi intézet és az UNCTAD, az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Értekezlete által közösen ren-

dezett szeminárium nagy érdeklődést keltett indiai üzleti körökben.

Az indiai külkereskedelmi intézet beszámolója megállapította, hogy Indiának a szocialista országokkal folytatott kereskedelmét nemcsak a lendületes fejlődés, hanem az indiai gazdaság szempontjából kedvező minőségi változások is jellemzik. Az 1953—54-es költségvetési évben India exportjának 0,7 százaléka irányult a szocialista országokba. Napjainkig viszont ez az arány 28 százalékra nőtt, és tovább emelkedik a jelenlegi 1981—82-es költségvetési évben is.

Anyagtakarékos hengerlés

Újfajta hengerlési technológia, az úgynevezett negatív tűrés meghonosításával 32 millió forint értékű anyagot takarítottak meg az idén a Dunai Vasmű hideghengerművében. A módszer lényege az, hogy a finom lemezek vastagsági méreténél az eddigi pozitív és negatív — közismertebb kifejezéssel: plusz-mínusz — ráhagyás he-

lyett csak negatív tűrést engednek, ezzel a lemeztakarék és táblalemez előállításánál tonnáknént 20—25 kiló acélt megtakarítanak. Az idén legyártott teljes mennyiség felét, összesen 200 ezer tonna lemezt negatív tűréssel hengerelték, s ezzel mintegy négyezer tonnával kevesebb anyagot használtak fel.

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 14-TŐL

Devizacsoport	Vétel Árfolyam	Közép 100 egységre.	Eladási forintban
Angol font	6483,15	6489,64	6496,13
Ausztrál dollár	3844,94	3848,79	3852,64
Belga frank	82,91	82,99	83,07
Dán korona	462,26	462,72	463,18
Finn márka	741,09	741,83	742,57
Francia frank	574,43	575,00	575,58
Hollandi forint	1480,97	1482,45	1483,93
Japán yen (1000)	161,99	162,15	162,31
Kanadai dollár	3227,95	3231,18	3234,41
Kuvaiti dinár	13726,27	13740,01	13753,75
Norvég korona	564,69	565,83	565,26
NSZK-márka	1628,26	1629,89	1631,52
Olasz líra (1000)	28,14	28,17	28,20
Oszták schilling	231,67	231,90	232,13
Portugál escudo	42,94	42,98	43,02
Spanyol peseta	30,88	30,91	30,94
Svájci frank	1895,46	1897,36	1899,26
Svéd korona	539,72	540,26	540,80
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3992,97	3996,97	4000,97

VALUTA (BANKJÉGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. DECEMBER 14-TŐL

Pénznem	Vásárolható legnagyobb bankjegyzet- mértékek	Vétel Árfolyam	Eladási 100 egységre. forintban
Angol font	50	6294,95	6684,33
Ausztrál dollár	50	3733,33	3964,25
Belga frank	5000	80,50	85,48
Dán korona	1000	448,84	476,60
Finn márka	100	719,58	764,08
Francia frank	500	557,75	592,25
Görög drachma	500	51,39	54,57
Hollandi forint	1000	1437,98	1526,92
Japán yen (1000)	10 000	157,29	167,01
Jugoszláv dinár	100	54,29	57,65
Kanadai dollár	100	3134,24	3328,12
Kuvaiti dinár	10	13327,81	14152,21
Norvég korona	1000	548,30	582,22
NSZK-márka	1000	1580,99	1678,79
Olasz líra (1000)	50 000	27,32	29,02
Oszták schilling	1000	224,94	238,86
Portugál escudo	5000	41,69	44,27
Spanyol peseta	5000	29,98	31,84
Svájci frank	1000	1840,44	1954,28
Svéd korona	100	524,05	556,47
Török líra	1000	20,11	21,35
USA-dollár	100	3877,06	4116,88

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

A KOPINT je'enti

Drágulnak a nemesfémek

December elején 8—10 százalékkal drágultak a nemesfémek; elsősorban a dollár gyengülése miatt. A színesfémek közül a réz és az alumínium, valamint kisebb mértékben a nikkel lett drágább (3,1, 3,4 és 1,1 százalékkal). A higanyszulfid és az ón ára nem változott, míg az ólom, a borsó, az antimon és a wolframérum jegyzése esett — az utóbbi több mint 8 százalékkal.

A búza és a lenmag kivételével a gabonáknak enyhén (1—2 százalékos) emelkedő tendenciát mu-

tatnak; az árpa, ami a múlt havi átlagáránál 13,4 százalékkal magasabb áron talált vevőre. Drágult a cukor, a kakaó és a kávé is.

1 USA-DOLLAR árfolyama
1982. december 10-én:

London	0,6213
Bécs	17,144—17,244
Brüsszel	47,98—48,16
Párizs	6,9575—6,9925
Frankfurt	2,4510—2,4520
Milánó	1422,00—1424,00
Amszterdam	2,6980—2,7010
Tokió	245,26

TŐZSDEI JEGYZÉSEK
1982. december 1—11.

NEMESFÉMEK

Középarfolyam
Arany: London, 3 troy-uncia 447,38
Ezüst: London penny troy uncia 649,73
Platina: London, font troy uncia 227,88

FÉMEK

Réz: húzártusko:
London, font/t 911,80
Ón: London, font/t 7357,50
Ólom: London, font/t 278,59
Horgany: London, font/t 420,00
Alumínium: London, font/t 605,50
Nikkel: London, font/t 2127,50